

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ӘЙЕЛДЕР КҮНІМЕН!

СЫР ТАБИҒАТЫ

ҚОҒАМДЫҚ - ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ГАЗЕТ

ОБЩЕСТВЕННО - ЭКОЛОГИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

2013 жылдан бастап шығады ● Апта сайын жарық көреді ● E-mail: syr.tabigaty@gmail.com ● www.syrtabigaty.kz

Ардақты аналар және аяулы арулар!

Сіздерді келе жатқан көктемнің шұғылалы мерекесі 8 наурыз - Халықаралық Әйелдер күнімен шын жүректен құттықтаймыз!

Халықаралық Әйелдер күні - ақ жаулықты аналарымыз бен ана-қарындастарымыздың отбасындағы, жалпы қоғамдағы ролін айқындап көрсетуге ерекше мүмкіндік береді. Барлық адамзат Сіздердің алдарыңызда бас иеді. Әйел-ана, қыз-келіншектердің қазіргі кезде ел экономикасының өрлеп, экологиялық және әлеуметтік жағдайының жақсаруына қосып жүрген үлестері өлшеусіз. Әр отбасының ұйытқысы болып, ұрпақ тәрбиелеуде де еңбектері зор.

Құрметті Аналар, аяулы Арулар! Сіздер - өмірдің өзегі, тіршіліктің күре тамыры болғандықтан Сіздердің орындарыңыз қашанда бөлек, есімдеріңіз қастерлі.

Сіздерді көктем мерекесімен шын ықыласымызбен құттықтай отыра, баршаңызға мықты денсаулық, баянды бақыт, ұзақ ғұмыр тілейміз. Отбасыларыңыз аман, әрбір игі істеріңіз берекелі болсын!

Мереке құтты болсын!

Құрметпен,

«Сыр Табиғаты» газетінің редакциясы.

12+ №8(533)
4 наурыз
 марта
 march **2026**
 Сәрсенбі • Среда • Wednesday

ИНФОРМАЦИОННАЯ СИСТЕМА РАЗВИТИЯ АКВАКУЛЬТУРЫ БУДЕТ ВНЕДРЕНА В КАЗАХСТАНЕ

ЧИТАЙТЕ НА 2-Й СТРАНИЦЕ

ТРИ НОВЫХ ВОДОХРАНИЛИЩА ПОСТРОЯТ В КАЗАХСТАНЕ К 2029 ГОДУ

В Казахстане в 2026 году начнется строительство трех новых водохранилищ за счет средств Исламского банка развития. Об этом на брифинге в СЦК сообщил вице-министр водных ресурсов и ирригации Ерболат Ибрайханов, передает агентство Kazinform.

По его словам, новые объекты появятся в Жамбылской, Западно-Казахстанской и Кызылординской областях.

- Мы начнем за счет Исламского банка в 2026 году строительство трех водохранилищ: в Жамбылской области - Акмола, в Западно-Казахстанской - Жалпақтал и

в Кызылординской области - Караозек. Срок завершения строительства согласно проектно-сметной документации - три года, - сказал Ибрайханов.

Вице-министр также сообщил о других проектах в сфере водохозяйственной инфраструктуры. В настоящее время в стране одновременно ведется строительство и проектирование новых водохранилищ.

- В настоящее время ведется строительство двух водохранилищ в Туркестанской области общей емкостью 69,1 миллиона кубических метров. Завершение строительно-монтажных работ запланировано на текущий год, - сообщил он.

Кроме того, разрабатывается проектно-сметная документация по пяти новым водохранилищам: в области Абай - Караколь и Каргыба, в Западно-Казахстанской области - Малый Узень, в Карагандинской - Садовое, в области Жетысу - Покатилоское.

Также уже подготовлены проекты еще пяти объектов: в Акмолинской области - Есильский контррегулятор, в Жамбылской области - Калгуты и Акмола, в Западно-Казахстанской области - Большой Узень, в Кызылординской области - Караозек.

В текущем году планируется разработать проектную документацию еще по восьми водохранилищам: в области Абай - Келдимурат, Малая Буконь, Коктерек и Базар, в Восточно-Казахстанской области - Кендирик, Карабута, Алебастр и Орта-Ласты.

По материалам А.Абубакир, inform.kz, фото: Правительство РК.

НОРМЫ ПОТРЕБЛЕНИЯ ТЕПЛОВОЙ ЭНЕРГИИ УТВЕРДИЛИ В КАЗАХСТАНЕ

ЧИТАЙТЕ НА 3-Й СТРАНИЦЕ

РЕГИСТРАЦИЮ ЛЕКАРСТВ УСКОРЯТ ВДВОЕ В КАЗАХСТАНЕ

ЧИТАЙТЕ НА 5-Й СТРАНИЦЕ

ПРОГНОЗ ПОГОДЫ	Ср., 4 марта 2026	Чт., 5 марта 2026	Пт., 6 марта 2026	Сб., 7 марта 2026	Вс., 8 марта 2026	Пн., 9 марта 2026	Вт., 10 марта 2026
Кызылорда Источник: gismeteo.kz Долгосрочный прогноз погоды является ориентировочным и отражает только характер изменения погоды.	Облачно +4°C 3 м/с З -1°C 91% влажн. 757 мм рт.ст.	Облачно +6°C 1 м/с В -1°C 94% влажн. 756 мм рт.ст.	Облачно +9°C 2 м/с Ю +6°C 93% влажн. 757 мм рт.ст.	Ясно +10°C 2 м/с В 0°C 95% влажн. 753 мм рт.ст.	Облачно +8°C 4 м/с З +1°C 90% влажн. 756 мм рт.ст.	Малооблачно +7°C 2 м/с З 0°C 89% влажн. 756 мм рт.ст.	Пасмурно +8°C 4 м/с З +1°C 85% влажн. 756 мм рт.ст.

ИНФОРМАЦИОННАЯ СИСТЕМА РАЗВИТИЯ АКВАКУЛЬТУРЫ БУДЕТ ВНЕДРЕНА В КАЗАХСТАНЕ

В Министерстве сельского хозяйства рассказали о цифровизации рыбной отрасли, передает Kazinform.

В 2025 году была запущена информационная система прослеживаемости рыбы и рыбной продукции «E-Fish». Система обеспечивает интеграцию информационных ресурсов государственных органов, участвующих в выдаче документов, подтверждающих легальность происхождения рыбы и рыбной продукции. Основная цель - предотвращение оборота продукции незаконного происхождения.

По данным Минсельхоза, на сегодняшний день в «E-Fish» зарегистрировано 1196 субъектов рыбного хозяйства и аквакультуры, что составляет более 95% от их общего числа.

Интеграция Единой автоматизированной системы управления с «E-Fish» позволила блокировать оформление ветеринарных документов в случаях превышения установленных квот на вылов и объемов выращивания рыбы. Благодаря внедрению системы удалось сократить теневой оборот рыбной продукции на две тысячи тонн.

В рамках реализации Закона «Об аквакультуре» с 2027 года предусмотрено внедрение информационной системы развития аквакультуры. Ее реализация планируется на базе действующей системы «E-Fish» путем создания отдельного модуля «Аквакультура».

Новая система обеспечит мониторинг и анализ развития аквакультуры, формирование и ведение реестра субъектов отрасли, а также учет и прослеживаемость объектов аквакультуры с возможностью сбора и обработки необходимых данных.

По материалам Д.Калманбаевой, inform.kz,
фото: Министерство сельского хозяйства РК.

ЛИМИТЫ ВОДОПОТРЕБЛЕНИЯ УСТАНОВИЛИ ДЛЯ ПЯТИ РЕГИОНОВ КАЗАХСТАНА

Министр водных ресурсов и ирригации Нуржан Нуржигитов на заседании Правительства назвал лимиты водопотребления для южных регионов на фоне напряженной водохозяйственной ситуации, передает Kazinform.

По итогам профильных совещаний создана рабочая группа, которая установила предельные объемы водопотребления для областей:

- Кызылординская область - 3,2 кубокилометра;
- Туркестанская область - 3,8 кубокилометра;
- Алматинская область - 2,1 кубокилометра;
- область Жетысу - 1,8 кубокилометра;
- Жамбылская область - 1,2 кубокилометра.

При этом с учетом текущей водохозяйственной обстановки лимиты для Жамбылской области пересматривают в сторону уменьшения. Окончательный объем водопользования планируют довести до акимата региона до 1 марта 2026 года.

В министерстве подчеркнули необходимость строгого соблюдения установленных лимитов, дальнейшего сокращения посевных площадей влаголюбивых культур, диверсификации структуры посевов и обязательного внедрения водосберегающих технологий как ключевого элемента растениеводства.

По материалам А.Абубакир, inform.kz,
фото: Минводы и ирригации РК.

КРЫМ-КОНГО ҚАНДЫ ГЕМОМРАГИЯЛЫҚ ҚЫЗБАСЫ - АСА ҚАУІПТІ ЖҰҚПАЛЫ АУРУ

Крым-Конго қанды геморрагиялық қызбасы (КҚГК) - вирустық табиғаты бар, өте қауіпті жұқпалы ауру. Бұл дерт адам ағзасында ауыр интоксикация мен қан кетулерге әкеліп, дер кезінде медициналық көмек көрсетілмесе, өлім қаупін тудырады. Ауру көбіне көктем-жаз мезгілдерінде тіркеледі.

Ауру қалай жұғады? КҚГК вирусының негізгі тасымалдаушысы - кенелер. Жұғу жолдары:

- Кене шағуы арқылы;
- Ауру малдың қанымен немесе ұлпасымен жанасу;
- Мал сою, төлдету, қырку кезінде қорғанышсыз жұмыс істеу;

• Ауру адаммен тығыз байланыс кезінде (медицина қызметкерлері үшін қауіпті).

Аурудың белгілері.

Ауру кенеттен басталады. Негізгі белгілері:

- Дене қызуының күрт 39-40°C-қа дейін көтерілуі
- Қатты бас ауруы, көздің ауыруы
- Бұлшық ет пен белдің сырқырауы
- Әлсіздік, жүрек айну, құсу

Ауру асқынған жағдайда:

- Терідегі қанталаулар
- Мұрыннан, қызыл иектен қан кету
- Ішкі ағзалардан қан кету
- Қан қысымының төмендеуі

Алдын алу шаралары.

КҚГК-ның алдын алуда сақтық шаралары аса маңызды:

- Табиғатта немесе мал арасында жұмыс істегенде жабық киім кию;
- Кенеге қарсы репелленттерді қолдану;
- Мал қораларын және аумақты кенеге қарсы өңдеу;
- Мал дәрігерлік бақылауда болуы тиіс;

- Кенені жалаң қолмен алмау, арнайы құрал қолдану;

Кене шаққан жағдайда:

- Оны өз бетімен жұлып тастамау;
- Деру медициналық мекемеге жүгіну.

Емделуі. КҚГК - тек стационарлық жағдайда емделетін

ауру. Өзін-өзі емдеуге қатаң тыйым салынады. Ерте анықталып, уақытылы ем көрсетілген жағдайда науқастың өмірін сақтап қалуға болады.

Қорытынды. Крым-Конго қанды геморрагиялық қызбасы - аса қауіпті инфекция. Сондықтан әрбір азамат жеке қауіпсіздік шараларын сақтап, кене шағу жағдайында уақыт оздырмай дәрігерге қаралуы қажет. Аурудың алдын алу - баршамыздың ортақ міндетіміз.

Г.АЙЫМБЕТОВА,
Жалағаш аудандық санитариялық-
эпидемиологиялық бақылау
Басқармасының басшысы,
ашық көздерден алынған фотосурет.

ТУБЕРКУЛЕЗ АУРУЫНЫҢ АЛДЫН-АЛУ ТУРАЛЫ

Туберкулезді әр жаста жұқтыруға болады, әсіресе бұл ауру балалар үшін қауіпті. Балалардың иммунитет жүйесі толығымен қалыптаспаған, сондықтан бала ағзасы әр түрлі жұқпаларға шалдыкқыш келеді. Балаларда туберкулез симптомдары аурудың түріне және жұқпа үрдісінің оқшаулану жеріне байланысты. Өкпе туберкулезінде аурудың негізгі симптомдары: жөтел (2 аптадан астам уақыт), дене қызуының ұзақ мерзімге көтерілуі, шаршағыштық, оқуға үлгермеу, тәбетінің жоғалуы, арықтау. Өкпе туберкулезінің белгілері суық тиімен, ЖРВИ немесе бронхит ауруының белгілері ретінде қабылдануы мүмкін, ұзақ мерзімді жөтелу және дене қызуының көтерілуі туберкулезге тән белгілер екенін ұмытпау қажет. Туберкулезге күдік туған жағдайларда қосымша тексерілуден өту қажет. Манту сынағасы балалар мен жасөспірімдер арасында туберкулез ауруын анықтаудың маңызды әдісі болып табылады.

Туберкулез диагнозы расталған жағдайда баланың емі

деру басталады. Балалар емдеуді жақсы көтереді және өкпенің зақымдалған тіні ересектерге қарағанда балаларда тез қалпына келеді. Аурудың алдын алу мақсатында балаларға туберкулезге қарсы вакцина егіледі, ерте жаста БЦЖ вакцинасымен иммундау туберкулез аурушандығын 15 есе төмендетеді және туберкулездің ауыр түрлерінің дамуының алдын алады. Бұл вакцина жаңа туған нәрестенің алғашқы екпесі болып табылады. Вакцина бала туғаннан 1-3 тәулік өткеннен кейін перзентханада салынады, иммунитет қорғанысын қалыптастыруды қамтамасыз етеді. БЦЖ вакцинасынан кейін қалыптасқан иммунитет сақталады.

Вакцинаның арқасында әлемде миллиондаған балалардың өмірі сақталады. Салауатты өмір салтын ұстану туберкулездің алдын алудың маңызды шарасы болып табылады, оған, толық құнарлы тамақтану, күнделікті денені шынықтыру және уақытылы демалуды қажет етеді. Балалар таза ауада жиі серуендеу, үйді жиі желдетіп отыру керек. Ата-аналар балаларын қарапайым санитариялық ережеге үйрету қажет, жөтелу, түшкіру кезінде орамал қажеттілігін түсіндіру. Туберкулезге қарсы күресудің жетістігі ата-аналарға байланысты.

Туберкулездің ашық формасымен ауыратын тікелей қарым-қатынаста болған, яғни отбасы мен жұмыс орны бойынша тығыз қарым-қатынаста болған адамдарға жұғуы мүмкін. Туберкулез көбінесе өкпені зақымдайды, бірақ сирек жағдайларда дененің лимфа түйіндері сүйек жүйесі тіпті миды зақымдайды. Туберкулез адамнан адамға ауа ташылы жолмен тарайды. Яғни жөтелгенде, түшкіргенде, науқаспен тығыз қарым-қатынас жасағанда беріледі. Туберкулез адамнан-адамға жұғады. Туберкулезді ерте сатыда анықтау мақсатында ересектердің барлығына емханада жылына бір рет флюорографиялық тексеруден өтіп тұруды қажет етеді.

Н.ТҮРҒАНБАЕВА,
Сырдария аудандық санитариялық-
эпидемиологиялық бақылау Басқармасының
эпидемиологиялық бақылау, қызметті
жоспарлау және талдау бөлімінің жетекші маманы,
ашық көздерден алынған фотосурет.

КЫЗЫЛОРДА РАСШИРЯЕТ ГРАНИЦЫ: ТЕРРИТОРИЯ ГОРОДА УВЕЛИЧИТСЯ НА 172 ГЕКТАРА

В 2023 году в рамках работы по улучшению архитектурного облика города Кызылорда было разработано около 40 эскизных проектов, передает корреспондент агентства Kazinform.

Как сообщили в городском отделе архитектуры и градостроительства, в их числе - проекты по благоустройству аллеи и общественных пространств, обновлению фасадов многоквартирных жилых домов, развитию прибрежной территории реки Сырдарья, а также по архитектурному оформлению социальных объектов и объектов инженерной инфраструктуры.

- Работа по разработке нового генерального плана города продолжается. Территория города увеличена на 172 гектара, а его обшая граница определена в пределах

20 700 гектаров. Заключительный этап проекта зависит от требований государственной экспертизы. В текущем году планируется утвердить генеральный план и схемы развития населённых пунктов, - говорится в сообщении.

В ведомстве также отметили, что в прошлом году сотрудники отдела провели мониторинг объектов незаконного строительства. В результате было выявлено 298 объектов предпринимательства, возведённых без разрешительных документов, по которым приняты меры в соответствии с требованиями законодательства.

Владельцам объектов назначены штрафы на общую сумму 44,1 млн тенге.

По материалам А.Эсеналиевой,
inform.kz, фото: Н.Нуржаубай.

БИОЛОГИЯЛЫҚ БЕЛСЕНДІ ҚОСПАЛАРҒА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

мамандандырылған тамақ өнімдері, оның ішінде ББҚ-ның мемлекеттік тіркеу туралы мәліметтері бірыңғай тізілімге (реестрге) енгізілуі керек. ҚР 07 шілде 2020 жылғы №360-ІV ҚРЗ «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» Кодексінің 56-бабының 1-тармағында тағамға ББҚ жарнамасы халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы мемлекеттік орган айқындайтын тәртіппен жүзеге асырылатындығы көрсетілген.

Яғни Қазақстан Республикасының ДСМ-нің 2020 жылғы 27 қазандағы № 160/2020 бұйрығымен бекітілген «Мемлекеттік санитариялық-эпидемиологиялық бақылаудағы және қадағалаудағы мемлекеттік тіркеуге жататын өнімдердің (тауарлардың) жарнамасын жүзеге асыру қағидалары» негізінде бірыңғай тізілімде тіркеуін тексеруді ұсынамыз, өйткені мемлекеттік тіркеуден өтпеген ББҚ-ны өткізу адамдардың денсаулығы мен өмірі үшін қауіпті. Сондықтан мемлекеттік тіркеу туралы куәлігінің бар екендігіне көз жеткізген жағдайда ғана ББҚ-ны пайдаланған жөн.

Бүгінде дүкен сөрелерінде, интернет желіде ББҚ-дың өте көп түрлерін табуға болады. Биологиялық белсенді қоспалар (әрі қарай ББҚ) - тағам құнарын арттыру мақсатында қолданылатын табиғи тектес қоспалар. Ол мамандандырылған азық-түлік өнімдеріне жатады және дәрілік зат болып табылмайды. ББҚ-ды дәрі-дәрмектер орнына қолдануға болмайды. Дәрі-дәрмектерді аурудың алдын алу, емдеу үшін қолданса, ББҚ ферменттердің түзілуі үшін, адам ағзасындағы керекті дәрумендер мен минералдарды толықтыру мақсатында пайдаланылады.

Кеден Одағының 021/2011 «Тамақ өнімдерінің қауіпсіздігі туралы» техникалық регламентінің 26-бабына сәйкес

Жанар Пермебайқызы БИСЕНБАЙ,
Сырдария аудандық СЭББ жетекші маманы,
ашық көздерден алынған фотосурет.

"ҰЛТТЫҚ ҚОР - БАЛАЛАРҒА": 2025 ЖЫЛДЫҢ ҚОРЫТЫНДЫСЫ БОЙЫНША ЕСЕПТЕУЛЕР

Мемлекет басшысының тапсырмасымен 2024 жылдың I қаңтарынан бастап еліміздің ең маңызды әлеуметтік жобаларының бірі "Ұлттық қор - балаларға" бағдарламасы іске асырылуда.

Бағдарлама жас қазақстандықтардың ересек өмірді табысты бастауы үшін қажет бастапқы жинақтарын қалыптастыруға бағытталған. Жинақтарды тұрғын үй жағдайын жақсартуға және/немесе білім алу үшін пайдалануға немесе зейнетақы жинақтары ретінде болашаққа сақтап қалуға болады.

Жыл сайын көмелетке толмаған балаларға олардың БЖЗҚ-дағы шоттарына Ұлттық қордан нысаналы талаптар түріндегі қаржы, сондай-ақ инвестициялық кіріс есептеледі. Балалар көмелетке толған кезде жинақталған талаптар олардың БЖЗҚ-дағы нысаналы жинақтау шоттарына нысаналы жинақтар түрінде есептеледі.

2025 жылдың қорытындысы бойынша бағдарламаға қатысушы 6 918 656 әр қазақстандық балаға 130,71 АҚШ доллары мөлшерінде кезекті сома есептелді. Естеріңізге сала кетейік, жыл сайын Ұлттық қордың инвестициялық кірісінің 50% Қазақстан азаматы саналатын барлық балалар арасында теңдей бөлінеді. Балалар туралы деректер алдыңғы жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша "Жеке тұлғалар" мемлекеттік дерекқорынан алынады.

Сонымен қатар бағдарламаға қатысатын көмелетке толмаған балалардың бұған дейін қалыптасқан талап сомаларына жыл сайын қосымша инвестициялық кіріс есептеледі.

Бағдарламаға үшінші жыл қатысып келе жатқан балаларға алдыңғы екі жыл үшін 9,95 АҚШ доллары мөлшерінде қосымша инвестициялық кіріс есептеледі. Бағдарламаға екінші жыл қатысып отырған балаларға өткен жыл үшін қосымша 3,84 АҚШ доллары көлемінде инвестициялық кіріс есептеледі.

Нәтижесінде бағдарламаға қатысатын балалардың барлық нысаналы жинақтарының жыныстық мөлшері (жыл сайын қосымша есептелетін инвестициялық табысты қоса алғанда) келесі сомаларды құрады:

- үшінші жыл қатысатын балаңкі 370 доллар 56 цент;
- екінші жыл қатысатын балаңкі 263 доллар 93 цент;
- бірінші жыл қатысқан балаңкі 130 доллар 71 цент.

Инвестициялық кірісті ескере отырып нысаналы талаптардың бір қатысушыға жинақталған сомасы (АҚШ долларымен)

Баланың нысаналы талаптарға қатыса бастаған жылы	Нысаналы талаптарды (НТ) және нысаналы талаптарға инвестициялық кіріс (НТ-ға ИК) есептелген жыл					Бір қатысушыға шаққандағы жинақталған сома
	2024		2025		2026	
	НТ	НТ-ға ИК	НТ	НТ-ға ИК	НТ	
2023	100,52	3,04	129,38	6,91	130,71	370,56
2024	x	x	129,38	3,84	130,71	263,93
2025	x	x	x	x	130,71	130,71

Естеріңізге сала кетейік, 18 жасқа дейінгі балаларға жыл сайын Ұлттық қордан алынған сомалар олардың БЖЗҚ-да ашылған шоттарында ескерілетін нысаналы талаптар түрінде есептеледі. Бұл ретте балаларға есептелген сомалар Ұлттық қор активтері құрамында қалып, инвестицияланады. Инвестициялауды жалғастырудың арқасында жыл сайын әр баланың нысаналы талаптарының сомасы алынған инвестициялық кіріс есебінен қосымша өсіп отырады.

Бағдарлама басталғаннан бері Ұлттық қордан барлық балаға есептелген қаражат мөлшері шамамен 2,5 млрд АҚШ долларын құрады.

2026 жылы 356 613 Қазақстан азаматы 18 жасқа толады және олар өздерінің нысаналы жинақтарын пайдалану құқығына ие болады.

Естеріңізге сала кетейік, балалар көмелетке толатын жылы олардың нысаналы талаптары нысаналы жинақтарға айналып, жыл басында автоматты түрде БЖЗҚ-дағы нысаналы жинақтау шотына АҚШ долларымен есептеледі.

18 жасқа толған күннен бастап олар бұл қаражатты тұрғын үй жағдайын жақсартуға немесе білім алуға өз бетінше пайдалана алады немесе зейнетақы жинақтары ретінде болашаққа сақтап қалуға құқылы.

Балаларды есепке алудың дұрыстығы мен толықтығы Бағдарламаға қатысатын балалардың толық тізімін қалыптастыру кезінде БЖЗҚ "Жеке тұлғалар" мемлекеттік дерекқорынан апаратын жүйелерді интеграциялау арқылы алынған мынадай мәліметтерді ескереді:

- туғаннан ҚР азаматы болып есептелетін балалар;
- ҚР азаматтығын туғаннан кейін қабылдаған балалар, азаматтықты қабылдаған күні көрсетілген;
- ҚР азаматтығын жоғалтқан немесе одан шыққан балалар;
- қайтыс болған балалар туралы, қайтыс болған күні не қайтыс болды деп жариялау туралы сот шешімі заңды күшіне енген күні көрсетілген;
- "Жеке тұлғалар" мемлекеттік дерекқорындағы балалар туралы басқа да мәліметтердің өзектендірілгені туралы.

2025 жылдың қорытындысы бойынша бағдарламаға қатысушылардың санын айқындау кезінде сонымен қатар бұған дейін тізімге енгізілмеген, оның ішінде "Жеке тұлғалар" мемлекеттік дерекқорындағы толық емес немесе өзектілігін жоғалтқан деректер анықталған жағдайларды қоса алғандағы балалар да ескерілді. Оларға өткізіп алған кезеңдегі қаражат инвестициялық кіріс есебімен бірге толық көлемде есептеледі.

Ақпаратқа қол жеткізу 18 жасқа толмаған баланың Бағдарламаға қатысуы туралы ақпаратты ата-аналары мен заңды өкілдері баланың ЖСН бойынша kids.enpf.kz сайты, eGov mobile мобильді қосымшасы арқылы тексере алады.

Көмелетке толған қатысушылар enpf.kz сайтындағы жеке кабинетінде, БЖЗҚ мобильді қосымшасында және электрондық үкіметтің eGov mobile мобильді қосымшасында өз бетінше тексере алады.

Жинақтарын пайдалану туралы шешім қабылдағаннан кейін, жастар АҚШ долларында банктік шот ашу және төлемге онлайн өтініш беру үшін уәкілетті операторға жүгінуі керек. Өтінішті интернет-ресурс немесе уәкілетті операторлардың бірінші мобильді қосымшасы арқылы беруге болады: "Отбасы банкі" АҚ (тұрғын үй жағдайларын жақсарту және білім беру ақсыын төлеу мақсатында), "Қазақстан Халық банкі" АҚ, "Банк ЦентрКредит" АҚ (білім беру ақсыын төлеу мақсатында).

"Ұлттық қор - балаларға" бағдарламасы болашақ ұрпақтың өмірлік мақсаттарына жету үшін қаржылық қорын құруға ықпал ететін ұзақмерзімді стратегия.

Нысаналы талаптарға қатысушылар мен нысаналы жинақтарды алушылар, сондай-ақ нысаналы жинақтарды тұрғын үй жағдайларын жақсарту және (немесе) білім алу ақсыын төлеу мақсатында пайдалану жөніндегі статистикамен enpf.kz сайтында танысуға болады.

Тақырып бойынша бейнетүсініктеме - БЖЗҚ ЕНПФ YouTube арнасында.

«БЖЗҚ» АҚ баспасөз орталығы.

ҚҰТЫРМА - ӨЛІМГЕ ӘКЕЛУІ МҮМКІН АСА ҚАУІПТІ АУРУ

Құтырма - жүйке жүйесін зақымдайтын, аса қауіпті жұқпалы аурулардың бірі. Аурудың қоздырғышы - вирус, ол көбіне ит, мысық, қасқыр, түлкі, жарқанат сияқты жануарлар арқылы адамға жұғады. Құтырма дер кезінде медициналық көмек көрсетілмесе, өліммен аяқталуы мүмкін.

Қалай жұғады?

Құтырма вирусы ауру жануардың сілекейі арқылы жұғады.

Негізгі жұғу жолдары:

- Ит, мысық және басқа жануарлардың тістеуі
- Терінің жаракаттанған жерін жалауы
- Сілекейдің көзге, ауызға немесе ашық жараға түсуі

Аурудың белгілері. Құтырманың жасырын кезеңі бірнеше аптадан бірнеше айға дейін созылуы мүмкін.

Алғашқы белгілері: Тістелген немесе жараланған жерде ауырсыну, қышыну; Бас ауруы, әлсіздік; Дене қызуының көтерілуі.

Ауру асқынған кезде: Суды жұта алмау (гидрофобия); Жарық пен дыбысқа сезімталдық; Бұлшық еттердің құрысуы; Ашушандық, қорқыныш, сандырақтау.

Алдын алу шаралары. Құтырманың ең тиімді алдын алу жолы - уақытылы вакцинация. Атап айтқанда:

- Ит пен мысықтарды жыл сайын құтырмаға қарсы ектіру;
- Қаңғыбас жануарлардан сақтану;
- Балаларды жануарлармен қауіпсіз қарым-қатынасқа үйрету.

Жануар тістеген жағдайда:

1. Жараны дереу сабынмен және мол сумен жуу
 2. Иод немесе антисептикпен өңдеу
 3. Міндетті түрде медициналық мекемеге жүгіну
- Емделеді ме? Құтырманың клиникалық белгілері пайда

болғаннан кейін емі жоқ. Бірақ ауру белгілері шықпай тұрып салынған вакцина адам өмірін сақтап қалады. Сондықтан кез келген тістелу немесе жаракаттан кейін дәрігерге баруды кешіктіруге болмайды.

Қорытынды. Құтырма - өте қауіпті, бірақ алдын алуға болатын ауру. Әрбір адам жануарлармен қарым-қатынаста сақ болып, профилактикалық шараларды сақтауы қажет. Өз өміріңіз бен жақындарыңыздың қауіпсіздігі өз қолыңызда.

Г.АЙМБЕТОВА,
Жалағаш аудандық СЭББ санитариялық-эпидемиологиялық бақылау Басқармасының басшысы,
ашық көздерден алынған фотосурет.

1,1 МЛРД ТЕНГЕ ВЫДЕЛИЛО ПРАВИТЕЛЬСТВО НА ИЗУЧЕНИЕ И СОХРАНЕНИЕ КАСПИЯ

В рамках исполнения поручений Президента по комплексному изучению и сохранению Каспия, а также поддержанию экологической устойчивости региона, из резерва Правительства выделено 1,1 млрд тенге АО «Казакский научно-исследовательский институт Каспийского моря».

Соответствующее постановление подписано Премьер-министром Олжасом Бектеновым.

Финансирование будет способствовать улучшению научного потенциала института. Средства предусмотрены на закуп оборудования для ведения морского мониторинга, а также оснащение гидробиологической и гидрохимической лабораторий. Это позволит НИИ перейти к комплексному мониторингу непосредственно на акватории моря, включая системные наблюдения за гидрометеорологическими и биологическими параметрами среды, расширить научно-обоснованную базу о процессах в казахстанской части моря.

На сегодня для выработки эффективных мер НИИ активно интегрируется в международное научное сообщество, вступило в Ассоциацию университетов и научно-исследовательских центров Прикаспийских стран.

Для реализации данного Постановления Министерству экологии и природных ресурсов поручено принять все необходимые меры, Министерству финансов – обеспечить строгий контроль за целевым использованием бюджетных средств.

<https://primeminister.kz/ru/news/11-mlrd-tenge-vydেলilo-pravitelstvo-na-izucenie-i-soxranenie-kaspiia-31108>

По материалам Министерства экологии и природных ресурсов Республики Казахстан, www.gov.kz, фото www.gov.kz.

НОРМЫ ПОТРЕБЛЕНИЯ ТЕПЛОВОЙ ЭНЕРГИИ УТВЕРДИЛИ В КАЗАХСТАНЕ

Опубликован приказ министра промышленности и строительства Республики Казахстан от 17 февраля 2026 года «Об утверждении норм потребления тепловой энергии», передает Kazinform.

Нормы применяются только для жилых помещений за отопительный период и зависят от климатического района и этажности здания.

Первый климатический район - от 0,1333 гигакалорий (2 этаж) до 0,1185 гкл (12 этаж и выше): Астана, Акмолинская область, Актюбинская область, ВКО, Карагандинская область, Костанайская область, область Абай, область Улытау, Павлодарская область, СКО.

Второй климатический район - от 0,0898 (2 этаж) до 0,0933 гкл (12 этаж): Алматы, Атырауская область, Алматинская область, Кызылординская область, ЗКО, область Жетысу

Третий климатический район - до 0,0897 гкл (2 этаж) до 0,0628 гкл (12 этаж и выше): Шымкент, Жамбылская область, Мангистауская область, Туркестанская область

Приказ вводится в действие с 7 марта 2026 года.

По материалам Д.Калманбаевой, inform.kz, фото: пресс-служба Правительства РК.

ФОРТИФИКАЦИЯЛАНҒАН ҰНДЫ ПАЙДАЛАҢУ: ДЕНСАУЛЫҚ КЕПІЛІ

Фортификацияланған ұн - құрамына адам ағзасына қажетті дәрумендер мен минералдар қосылған ұн. Мұндай ұнды пайдалану халық денсаулығын жақсартудың тиімді жолдарының бірі болып саналады. Көптеген елдерде, соның ішінде Қазақстан аумағында да ұнды міндетті түрде байыту тәжірибесі енгізілген.

Фортификация деген не?

Фортификация - тағам өнімдерінің құрамын темір, фолий қышқылы, В тобының дәрумендерін сияқты микроэлементтермен байыту үдерісі. Бұл әдіс әсіресе анемия, дәрумен жетіспеушілігі сияқты кең таралған мәселелердің алдын алуға көмектеседі.

Неліктен фортификацияланған ұн маңызды?

Анемияның алдын алады. Темірмен байытылған ұн қандағы гемоглобин деңгейін қалыпты ұстауға көмектеседі.

Жүкті әйелдер мен балалар үшін пайдалы.

Фолий қышқылы ұрықтың дұрыс дамуына әсер етеді және туа біткен ақаулардың алдын алады. Иммуитетті нығайтады.

В дәрумендері ағзаның жалпы жағдайын жақсартып, жүйке жүйесінің қызметін қолдайды.

Қолжетімді және тиімді. Ұн - күнделікті тұтынатын негізгі азық-түлік өнімі. Сондықтан оны байыту - халықтың көп бөлігін қамтудың оңай жолы.

Фортификацияланған ұн қайда қолданылады?

Мұндай ұннан: Нан өнімдері, Макарон тағамдары, Тәтті және тұзды кондитерлік өнімдер, Ұй жағдайында дайындалатын тағамдар әзірленеді.

Күнделікті ас мәзірінде осы өнімдерді пайдалану арқылы адам ағзасы қажетті микроэлементтерді табиғи жолмен қабылдайды.

Фортификацияланған ұн - денсаулықты нығайтудың қарапайым әрі тиімді тәсілі. Ол арнайы дәм немесе иіс бермейді, бірақ ағзаға үлкен пайда әкеледі. Сондықтан дүкеннен ұн немесе нан өнімдерін сатып аларда олардың байытылған (фортификацияланған) екеніне назар аудару маңызды.

Халық денсаулығын жақсарту - әр адамның дұрыс таңдауынан басталады.

Г.С.АЙМБЕТОВА,
Жалағаш аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау Басқармасының басшысы, ашық көздерден алынған фотосурет.

ТАҒАМНАН УЛАНУДЫҢ АЛДЫН АЛУ

Тағамнан улану ауруы-тағам арқылы берілетін түрлі этиологиялы аурулар тобы болып табылады. Ол әртүрлі микроағзалар түрімен жаппай ластанған тағамды жегенде немесе құрамында улы бактериялы заттары бар тағамдарды тұтынған жағдайда пайда болады.

Жаз мезгілінде, яғни, ауа райының ыстық кезеңінде микроағзалар, соның ішінде ауру тудырушы бактериялар үшін қолайлы жағдай туындап, тағамнан улану қаупі арта түседі. Себебі, бұл уақытта микроағзалар жылдам көбейеді де, тағамдардың дайындалуы, сақталуы мен тасымалдануына қойылатын санитариялық талаптардың біреуінің дұрыс орындалмауы тікелей тағамнан улануға алып келеді.

Тағамнан улану қаупін болдырмау және қауіп дәрежесін азайту үшін келесідей тағамнан уланудың алдын алуға бағытталған қарапайым, бірақ тиімді ережелерді сақтауды ұсынамыз; тағам сатып аларда қаптаманың тұтастығына, жарамдылық және сақтау мерзіміне көңіл бөліңіз; қаптамада көрсетілген өндіруші ұсынған мерзімге дейін сақтаңыз; тағамның түсіне, иісіне, дәміне назар аударыңыз; тағамды тек жана өнімдерден дайындаңыз; тағам дайындау барысында жеке бас гигиенасын сақтаңыз; шикі және дайын өнімді өңдеу үшін әр түрлі пышак, кесу тактайшаларын пайдаланыңыз; шикі ет пен балық кесілген тактайшаға жасыл көкөністер мен жемістерді, шұжықтарды кесуге болмайды; жеміс жидекті мұқият жуыңыз; жұмыртқаны жармай тұрып оны жақсылап жуыңыз; ас үй сүлгілерін, ыдыс жууға арналған шүберекті жиі ауыстырып тұрыңыз; тоңазытқышта шикі етпен балықты, дайын тағамдармен бірге сақтамаңыз; пісірілген тағамдарды тоңазытқышта 24 сағаттан артық сақтамаңыз.

Аудан тұрғындары өз денсаулықтарыңызға жауапкершілікпен қарап, тамақтан уланудың алдын алуың қарапайым шараларын сақтауға кеңес береміз.

Н.ТҰРҒАНБАЕВА,
Сырдария аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау Басқармасының эпидемиологиялық бақылау, қызметті жоспарлау және талдау бөлімінің жетекші маманы, ашық көздерден алынған фотосурет.

АУА-ТАМШЫЛЫ ЖОЛМЕН ТАРАЛАТЫН ЖҰҚПАЛЫ АУРУЛАРДЫҢ АЛДЫН АЛУ

Жұқпалы аурулар ең көп таралған аурулар болып табылады. Жұқпалы ауру жағдайларының ең көп бөлігі ауа-тамшылы жұқпалар тобына жатады, ең алдымен жіті респираторлық вирусты жұқпалар (ЖРВИ) мен тұмау. Кейбір ауруларды бактериялар (күл ауруы, көкжөтел, туберкулез, қызамық, менингококтық жұқпа, гемофильді жұқпа), басқалары - вирустар (қызылша, қызамық, ЖРВИ, тұмау және т.б.) туындатады. Бірақ оларды ортақ жұқтыру механизмі біріктіреді - ауру қоздырғышы адам ағзасына дем алатын ауамен түседі. Көптеген жағдайларда жұқтыру көзі - адаммен тікелей байланыс кезінде ауа-тамшы жолымен беріледі. Іс жүзінде, барлық ауа-тамшы жұқпалары температураның жоғарылауынан, тамақтың жыбырлауы, мұрынның бітуі, жөтел, бас ауруларынан, жалпы әлсіздіктен басталады, ал қызылша, қызамық сияқты инфекцияларда тері қабатында бөртпе пайда болады.

Ауа-тамшы жұқпаларының алдын алуың ең тиімді тәсілі - вакцинациялау. Пневмококты, менингококты және гемофильді инфекцияларға, тұмауға, көкжөтелге, күл ауруына, қызылшаға, қызамыққа, эпидемиялық паротитке, туберкулезге қарсы иммундау профилактикалық егудің ұлттық күнтізбесінде белгіленген мерзімде салынады және эпидемиялық көрсеткіштер бойынша осы инфекциялық аурулардан қорғайды. Сондықтан да, екпеден бас тартпауға және ауырып қалу қаупіне жол беруге болмайды, бұл ең алдымен балаларға қатысты, себебі екпелердің көпшілігі бала жасында жүргізіледі. Қазіргі уақытта тұмауға қарсы вакцинацияға үлкен мән берілуде және ол барлық халыққа ұсынылады.

Ауа-тамшылы жолмен таралатын жұқпалы аурулардың алдын алу мынадай шаралар қолданыңыздар: егер отбасында науқас болса, оған жеке ыдыс-аяқ, күтім заттарын бөліңіз, жиі ылғалды тазалау жүргізіңіз және бөлмені желдетіңіз; науқас адаммен қарым-қатынас жасау кезінде тыныс алу органдарын маска немесе орамал арқылы қорғау керек;

тұмау және ЖРВИ-мен ауру жоғарылаған кезеңде адамдар көп жиналатын жерлерге барудан аулақ болу керек; қолды сабынмен

жиі жуу - тек ішек инфекцияларын ғана емес, сондай-ақ, тамшы жұқпаларымен де ауруды төмендетіндігі дәлелденген тәсіл; дұрыс тамақтану; тұрақты дене белсенділігі, шынығу; «ауа райына сәйкес» киім, өйткені салқындау иммунитетті төмендетеді; үнемі ылғалды жинау жүргізу.

Саламатты өмір салты, толыққанды ұйқы, дұрыс тамақтану ағзаның қорғаныс күшін арттырады және тиісінше, жұқтыру қаупін төмендетеді, ал егер ауру пайда болған болса, онда жақсы иммундық жүйесі бар ағза ауруды тез арада жеңеді.

О.ЖАХАНОВ,

Сырдария аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау Басқармасының жетекші маманы, ашық көздерден алынған фотосурет.

ЗЕЙНЕТАҚЫ ЖИНАҚТАРЫНЫҢ КЕСТЕ БОЙЫНША ТӨЛЕМДЕРІ: ҚАШАН ЖӘНЕ ҚАЙДА ЖҮГІНУ КЕРЕК?

Қазақстан Республикасының Әлеуметтік кодексіне сәйкес «БЖЗҚ» АҚ-дан (БЖЗҚ, Қор) белгіленген кесте бойынша ай сайынғы зейнетақы төлемдері зейнет жасына толған адамдарға (ерлер - 63 жас, әйелдер - 61 жас), сондай-ақ мерзімсіз уақытқа белгіленген 1 немесе 2 топтағы мүгедектігі бар, БЖЗҚ-да зейнетақы жинақтары бар адамдарға Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын тәртіппен жүзеге асырылады.

Зейнет жасына жетуіне байланысты зейнетақы жарналарының міндетті түрлері есебінен БЖЗҚ-дан зейнетақы төлемдерін, сондай-ақ мемлекеттік бюджеттен базалық және ынтмақты зейнетақы тағайындау үшін алушылар тұрғылықты жері бойынша "Азаматтарға арналған үкімет" мемлекеттік корпорациясына (ХҚКО) уақыттылы жүгінуге қажет. Мұны зейнет жасына дейін 10 күн қалғанда жасауға болады. Зейнетақы төлемдерінің барлық түрлері өтініш берілген күннен бастап жүргізіледі. Егер алушы өтініш берген күні зейнет жасына толып қойған болса, өтініштің және қажетті құжаттардың ХҚКО-ға тіркелген күні өтініш берілген күн болып есептеледі. Ал азамат зейнетақы төлемін алуға зейнет жасына толғанға дейін, ертерек жүгінген болса, зейнет жасына толған күн - өтініш берілген күн болып есептеледі. Өткізіп алған уақыт үшін мемлекеттік бюджеттен, сондай-ақ БЖЗҚ-дан зейнетақы төлемі тағайындалмайтынын есте ұстаған жөн.

Сондай-ақ, бюджеттен зейнетақы төлемдерін ресімдеу үшін де уақыттылы жүгінуге маңызды, өйткені оларды тағайындау үшін алушы ұсынған құжаттар бойынша сәбкек өтілін тексеру қажет.

Айта кету керек, БЖЗҚ-дан зейнетақы төлемдерін жүзеге асыру бойынша белсенді қызмет көрсету мақсатында зейнет жасына толған, БЖЗҚ-да зейнетақы жинақтары бар, бірақ зейнетақы төлеміне өтініш бермеген тұлғалар бойынша Қор жыл сайын Мемлекеттік корпорациямен бірлесіп осы азаматтардың жасына байланысты тағайындалған зейнетақы төлемдерінің және бюджет есебінен мемлекеттік базалық зейнетақы төлемдерінің болуы тұрғысынан салыстырып тексеруді жүргізеді. Жыл сайынғы салыстырып тексеру нәтижелері бойынша бюджет қаражаты есебінен тағайындалған зейнетақы төлемдері бар адамдар анықталған жағдайда, БЖЗҚ алушыларға мемлекеттік корпорациямен жасасқан тиісті келісім шеңберінде жасына байланысты зейнетақы төлемдерін тағайындау кезінде ХҚКО-ға ұсынған банктік деректемелері бойынша зейнетақы төлемдерін жүзеге асыру проактивті (өтінішсіз) қызметін көрсетеді.

Бірінші немесе екінші топтағы мүгедектіктің мерзіміз уақытқа белгіленуіне байланысты зейнетақы жинақтары төлемін алу үшін БЖЗҚ бөлімшелеріне не электрондық цифрлық қолтаңбаны пайдалана отырып, БЖЗҚ сайтындағы (epf.kz) немесе мобильді қосымшасындағы жеке кабинет арқылы жүгінуге қажет.

БЖЗҚ-да мерзімсіз белгіленген бірінші немесе екінші топтағы мүгедектігі бар адамдар үшін көшпелі қызмет көрсетудің ұйымдастырылғанына назар аударамыз. Бұл ретте алдын ала

ақыл-кеңес, оның ішінде қызметтерді қашықтан, ешқандай бармай-ақ алу мүмкіндігіне тексеру жүзеге асырылады.

ЕЗЖ есебінен зейнетақы төлемдерін жалпыға бірдей белгіленген зейнет жасы басталғанға дейін - 50 жастан бастап алуға болады. Бұған қоса, ЕЗЖ есебінен зейнетақы төлемдерін белгіленген мүгедектік тобы мен мерзіміне қарамастан мүгедектігі бар адамдарға да беріледі.

Жасы бойынша немесе мүгедектікке байланысты ЕЗЖ есебінен төлемдер алуға өтінішті epf.kz сайтындағы жеке кабинетте онлайн-форматта беруге болады. Төлемдерді алу кестесін салымшы дербес белгілейді.

Айта кету керек, БЖЗҚ-дан зейнетақы төлемдері зейнетақы жинақтары таусылғанға дейін жүзеге асырылады.

epf.kz сайтындағы "Қызметтер - Зейнетақы төлемдері - Кесте бойынша төлемдер" бөлімінде зейнетақы төлемдерінің түріне, құжаттарды беру тәсіліне, оларды ресімдеуге қойылатын талаптарға байланысты құжаттардың тізбесі, өтініш бланкілері және оларды толтыру үлгілері, сенімхат үлгісі орналастырылған.

"БЖЗҚ" АҚ қауіпсіздік және салымшыларға қатысты алаяқтықтың алдын алу мақсатында төмендегілерді еске салады:

- Зейнетақы төлемдерін ресімдеу делдалсыз және комиссиясыз жүргізіледі;

- БЖЗҚ қызмет көрсету кезінде ақы алмайды, барлық төлемдер қатан түрде заң бойынша жүзеге асырылады;

- Мемлекеттік органдардың, банкілердің, құқық қорғау құрылымдарының, байланыс операторларының және БЖЗҚ қызметкерлері ешқашан телефон, электрондық пошта немесе мессенджерлер арқылы дербес деректерді, банк карталарының деректемелерін, SMS-кодтарды және өзге де құпия ақпаратты сұратпайды;

- Егер қонырау шалушылар Сіздің аты - жөніңізді атап, тұрғылықты мекенжайыңызды және жұмыс орыныңызды білсе, бұл олардың ресми тұлға екендіктерін білдірмейді. Қажетті деректердің барлығын әртүрлі тәсілдермен алуға болады.

- БЖЗҚ қатан ескертеді! Ақпаратты ресми көзінен алыңыздар және тек заң шеңберінде әрекет етіңіздер.

- Жақындарыңызды, әсіресе қарт туыстарыңызды ақпаратты қауіпсіздік ережелерімен таныстырыңыздар.

- Сақтық шараларын алдын ала қабылданғанын, осылайша сіз өзіңіздің жеке деректеріңіздің берік қорғалуын, қауіпсіздігін және құпиялылығын қамтамасыз етесіз.

- БЖЗҚ-ның кеңес беру қызметтерін мессенджерлер (+7 777 000 14 18 нөмірі бойынша WhatsApp және Viber чат-боттары) арқылы, epf.kz корпоративтік сайтынан, сондай-ақ, Instagram, Facebook, ВКонтакте, Telegram, Одноклассники сияқты әлеуметтік желілердегі БЖЗҚ-ның ресми парақшаларынан алуға болады.

«БЖЗҚ» АҚ баспасөз орталығы.

РЕГИСТРАЦИЮ ЛЕКАРСТВ УСКОРЯТ ВДВОЕ В КАЗАХСТАНЕ

В Казахстане планируется сократить срок регистрации лекарственных препаратов с 210 до 100 дней. Соответствующая норма предусмотрена в одобренном Мажилисом законопроекте по вопросам науки, передает корреспондент агентства Kazinform.

Как отметил депутат Асхат Аймагамбетов, в настоящее время процедура регистрации лекарственных средств по закону может длиться до 210 дней.

- Если честно, этот процесс иногда растягивается на годы. Поэтому мы предлагаем внедрить единый комплексный сервис, объединяющий регистрацию, экспертизу, установление предельной цены и внесение в национальный лекарственный формуляр. Это даст возможность сократить сроки регистрации с 210 до 100 дней, - сказал депутат.

Кроме того, для новых препаратов, одобренных такими крупными организациями, как FDA (Управление по контролю за продуктами и лекарствами - прим. ред) в США или ЕМА (Европейское агентство лекарственных средств - прим. ред) в Европе, будет введена упрощенная регистрация.

- Если лекарство доказало безопасность и эффективность в развитых странах, оно должно своевременно становиться доступным и для наших граждан. Это решение позволит

регистрировать необходимые препараты и закупать их без долгих процедур. Подобная практика широко применяется в Коре, ОАЭ и других развитых странах, - добавил Асхат Аймагамбетов.

По материалам Д.Искаковой, inform.kz, фото: А.Павский / Kazinform.

ТЕХНИКАЛЫҚ РЕГЛАМЕНТ ТАЛАПТАРЫ ТУРАЛЫ

Техникалық регламент - өнімге, қызметке, өндіріс процесіне немесе оларды сақтау, тасымалдау, кедерге жарату тәртібіне қойылатын міндетті талаптарды белгілейтін нормативтік құқықтық акт. Оның басты мақсаты - адам өмірі мен денсаулығын қорғау, қоршаған ортаны сақтау, ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету және тұтынушыларды жаңылыстырудан қорғау.

Еуразиялық экономикалық одақ (ЕАЭО) аясында техникалық регламенттер ортақ нарықтағы өнім қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін қабылданады. Ал Қазақстанда бұл сала Қазақстан Республикасының Сауда және интеграция министрлігі және оның құрылымдық бөлімшелері арқылы реттеледі.

Техникалық регламенттің негізгі мақсаты және басты міндеттері:

- Өнім қауіпсіздігін қамтамасыз ету;
- Адам өмірі мен денсаулығын қорғау;
- Қоршаған ортаны сақтау;

- Энергия тиімділігін арттыру;
- Тұтынушылардың құқықтарын қорғау;
- Саудадағы техникалық кедергілерді азайту;
- Техникалық регламенттерде әдетте мынадай талаптар белгіленеді:
 1. Қауіпсіздік талаптары

Өнім химиялық, биологиялық, механикалық, өрт немесе радиациялық қауіп тудырмауы тиіс. Мысалы, балалар ойыншықтары құрамында зиянды заттар болмауы керек.
 2. Сапа және сәйкестік

Өнім белгіленген стандарттарға сай болуы және сәйкестікті растау рәсімінен өтуі қажет. Бұл сертификаттау немесе декларациялау арқылы жүзеге асырылады.
 3. Таңбалау және ақпараттандыру

Өнім қаптамасында өндіруші, жарамдылық мерзімі, қолдану тәсілі және қауіпсіздік шаралары көрсетілуі тиіс.
 4. Өндіріс және сақтау шарттары

Өндірістік процестер санитарлық және экологиялық нормаларға сәйкес жүргізілуі керек.

ЕАЭО техникалық регламенттері ЕАЭО-ға мүше мемлекеттердің барлығында міндетті түрде орындалуы тиіс.

Техникалық регламентті бұзудың жауапкершілігі

Техникалық регламент талаптарын бұзу:

- Әкімшілік айыппұл салуға;
- Өнімді айналымнан алып тастауға;
- Кәсіпорын қызметін уақытша тоқтатуға;
- Импорт/экспорт операцияларын шектеуге әкелуі мүмкін.

Техникалық регламент талаптары - нарықтағы өнімнің қауіпсіздігін қамтамасыз етудің маңызды құралы. Олар мемлекет пен бизнес арасындағы жауапкершілікті нақтылап, тұтынушылардың сенімін арттырады. Қазіргі жаһандану жағдайында техникалық регламенттер халықаралық сауданың ажырамас бөлігіне айналды және өнім сапасының кепілі болып саналады.

Г.С.АЙМБЕТОВА,

Жалағаш аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау Басқармасының басшысы, ашық көздерден алынған фотосурет.

СҰЛУЛЫҚ САЛОНДАРЫНА ҚОЙЫЛАТЫН САНИТАРЛЫҚ ТАЛАПТАР

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылы № ҚР ДСМ -67 бұйрығында халыққа шаштараздың және косметикалық қызмет көрсету объектілеріне қойылатын санитарлық-эпидемиологиялық талаптар, яғни нысандардың орналасу тәртібін бастап, қандай құрылғылармен жабдықталу қажеттілігі, жұмыскерлердің жұмыс істеу қағидалары және т.б. көрсетілген.

Сұлулық салондары мен шаштараз қызметкерлері төменде көрсетілген жеке бас гигиенасын сақтауы керек:

- Клиентке қызмет көрсеткенге дейін және қызмет көрсеткеннен кейін сабынмен қолды мұқият жуу, қолдарды өңдеу үшін тері антисептиктерін қолдану, қорғаныш бетперделерімен, бір рет қолданылатын резеңке, латекс қолғаптарымен жұмыс жасау қажет.
- Шаш бояуды қолғаптармен жүргізу;
- Жұмыс орнында темекі шекпеу және ас ішпеу;
- Арнайы киіммен жұмыс жасау;
- Жеке және арнайы киімді бөлек сақтау қажет.

Әрбір сұлулық салоны мен шаштараз нысанында төмендегідей қағидалар сақталуы тиіс:

- Ерлер және әйелдер залдарында қол жууға және келушілердің басын жууға арналған раковиналар жеке-жеке жабдықталуы тиіс;
- Балаларға қызмет көрсетуге арналған креселер өз өлшемі және құрылымы бойынша олардың жасына және бойына сәйкес болуы керек;
- Косметикалық, маникюр және педикюр кабинеттері жабық үлгідегі бактерицидті ультрақұлғаштермен жабдықталуы қажет;
- Әр бір келушілердің дербес қолдануы үшін таза заттар қоры (сүлгілер, сулықтар, ақжымалар және басқалары) ұсынылуы қажет;
- Әсемдеу косметикасын жағу үшін бір рет қолданылатын құралдар пайдаланылады. Карандаштар әрбір клиенттен кейін ұшталыды немесе кесіледі, тушь тең және олар бір рет қолданылатын кистілермен жағылады. Косметикалық рәсімдер үшін бір рет қолданылатын мақта дискілер пайдаланылады.

- Тарақтар, щеткалар, шаш киюға арналған қайшыларды әрбір клиенттен кейін ағынды сумен жуу, қолдану жөніндегі нұсқаулығы бар зарарсыздандырығышқа немесе дезинфекциялау ерітіндісімен салу керек.

- Педикюр жастықшасы әрбір қолданудан кейін дезинфекциялау ерітіндісімен сүртіліп, аяққа және қолға арналған ванналар әрбір

клиенттен соң дезинфекциялануы керек;

Сонымен қатар сұлулық салонының қызметкерлері жұмысқа орналасар алдында міндетті мерзімдік медициналық тексеріп-қараудан өтуі тиіс, көпшілікпен жұмыс жасауға рұқсаты бар жеке медициналық кітапшалар жұмыс орындарында сақталады. Тері қабатының тұтастығын бұзу арқылы манипуляцияларды жүзеге асыратын объектілердің жұмыскерлері жұмысқа кіру кезінде және жылына 1-рет В және С вирусты гепатит маркерлеріне тексеріледі. Адамның иммунитетін тапшылығын вирустық жұқтырудың алдын алу мақсатында қолдың қанмен ластануы мүмкін барлық манипуляциялар резеңке қолғаптармен жүргізіледі. Ірінді аурулар болған жағдайда қорғаныш заттарымен саусаққа кигішпен, лейкопластырьмен оқшауланбаған жұмыскерлердің клиенттермен жұмыс істеуіне тыйым салынады.

М.ЕРІМБЕТОВА,

Сырдария аудандық СЭББ жетекші маманы, ашық көздерден алынған фотосурет.

АРАЛО-СЫРДАРЫНСКИЙ БАССЕЙН: МИНИСТЕРСТВО ПРОГНОЗИРУЕТ СТОК НИЖЕ НОРМЫ В ЛЕТНИЙ ПЕРИОД

Министр водных ресурсов и ирригации Нуржан Нуржигитов на заседании правительства 24 февраля 2026 года заявил о рисках прохождения вегетационного периода в южных регионах Казахстана.

По его словам, с прошлого года министерством проводится адаптация гидрологической модели Talsim-NG, обеспечивающей формирование прогнозов на срок до шести месяцев.

«Согласно расчетам модели, в бассейнах рек Сырдарья и Талас ожидается водность ниже многолетней нормы. Сток в пределах нормы прогнозируется лишь на отдельных участках притоков Сырдарья и в бассейне реки Шу. В бассейне реки Или ожидается сток в пределах нормы, при этом на отдельных участках притоков водность прогнозируется выше нормы. Условия водности формируются под влиянием последствий засухливого 2025 года. Основные запасы сформированы в среднегорной зоне, тогда как в высокогорье их объем ниже многолетней нормы», - сказал Нуржан Нуржигитов.

Министр отметил, что при повышенном температурном фоне и преобладании жидких осадков в начале весны ожидается повышенный приток воды, однако летом сток прогнозируется ниже нормы, и таким образом, вегетационный период 2026 года в южных регионах может пройти с рисками, особенно в Арало-Сырдарьинском и Шу-Таласском бассейнах.

По материалам Kyzylorda-news.kz, Zakon.kz, фото Kyzylorda-news.kz.

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚПЕН КҮРЕС - БАСТЫ МІНДЕТ

Сыбайлас жемқорлықты болдырмау - мемлекетіміздің стратегиялық дамуындағы негізгі басымдықтардың бірі болып табылады.

Мемлекетіміз сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрестің негізгі принциптерін айқындап, сыбайлас жемқорлыққа байланысты құқық бұзушылықтардың түрлерін, сондай-ақ міндеттемелік шарттарын белгілеп, құқық бұзушылықтың алдын-алу, анықтау, жолын кесу және ашу, олардың зардаптарын жою және кінәлілерді жауапқа тарту арқылы азаматтардың құқықтары мен бостандықтарын қорғауға, сыбайлас жемқорлық көріністерінен туындайтын қауіп қатерден Қазақстан Республикасының ұлттық қауіпсіздігін қамтамасыз етуге, мемлекеттік функцияларды орындайтын мемлекеттік органдар, лауазымды тұлғалар және оларға теңестірілген тұлғалардың тиімді қызметін қамтамасыз етуді белгілеген.

Сыбайлас жемқорлық қоғамның іргетасын бұзатын, дамуына қауіп төндіретін, халықтың мемлекеттік органдарға деген сенімінің төмендеуіне әсер ететін, экономиканы әлсірететін қоғамдағы жағымсыз құбылыс.

Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заңында көзделген және белгіленген тәртіптік әкімшілік және қылмыстық жауапкершілікке әкеліп соқтыратын, сыбайлас жемқорлықпен жымдасқан немесе сыбайлас жемқорлық үшін жағдай туғызатын әрекеттер құқық бұзушылық болып табылады.

Сыбайлас жемқорлықтың алдын-алу мақсатында Қазалы аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау басқармасында сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі іс-шараларын жүзеге асыру мақсатында басқарма мамандары арасында семинарлар өткізіліп, бұқаралық ақпарат құралдарына, әлеуметтік желілерге мақалалар жарияланып тұрады. Мемлекеттік қызмет түрлерін алуда жеке және заңды тұлғалардан түскен өтініштерді қарау, объектіде тексерулер жүргізуде және өтініш иесіне жауап жолдауда заңдылықтардың қатаң сақталуын қадағалауда ұстау, рәсімдеу құжаттарының (санитариялық-эпидемиологиялық тексеріп-қарау актісі) бекітілген нысандарға сәйкестігін, бизнес процестердің сақталуын қадағалау, мамандардың жауапкершілігін арттыру бойынша жұмыстар жүргізілуде, уақытылы және заң талаптарына сәйкес жауап берілуі қадағаланады. Басқарма басшысы мен басшы орынбасарының азаматтарды қабылдау кестелері мен сенім телефондары бұқаралық ақпарат құралдарына жарияланып отырады.

Тексеруші мамандар арасында заңсыз тексерулерге жол бермей, нысандардың талаптарға сәйкестігін тексеру барысында сыбайлас жемқорлық, құқық бұзушылықтардың алдын-алуға өз қызметтері шегінде жұмыстарын атқаруға, қызметтерін асырау пайдаланбау жайы ескертіліп отырады. Мамандармен шектеулер мен тыйым салуларды, міндеттемелерді белгілейтін заңнама талаптарының бұзылуына жол берілген жоқ.

Әрбір азамат жемқорлық қылмыс жасағаны үшін, атағы мен лауазымына қарамастан, белгіленген тәртіппен жауапкершілікке тартылатыны белгілі.

Сондықтан, қоғамның барлық күш-жігерін біріктіріп, осы дерттің одан әрі ұшықпауы үшін оны тоқтатудың барлық амалдарын қолдану арқылы ғана бұл құбылысқа тиімді түрде қарсы тұра аламыз.

Ақмарал Өмірбайқызы ЕСЕНЕЕВА,
Қазалы аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау басқармасының басшысының орынбасары.

ҚЫШЫМА АУРУЫНАН САҚТАНАЙЫҚ!

Қышыма (котыр) - микроскопиялық кенелерден туындайтын, әсіресе түнде күшейетін терінің қатты қышуымен және бөртпелермен сипатталатын, өте жұқпалы паразиттік ауру.

Қышыма - бұл жеңіл қарауға тұрарлық ауру емес: оның алғашқы белгілерінде сіз дерматологпен кеңесуіңіз керек. Бұл ауру ең көп таралған және жұқпалы паразиттік аурулардың бірі болып саналады және оны қышыма кенесі тудырады. Сондықтан, егер адам кешкі немесе түнгі қышуды сезінсе және тері сыртқы түрі өзгерсе - бұл алғашқы дабыл деп түсініңіз.

Қышыма адамға үй жануарларынан жұғуы да мүмкін. Қышыма кене мал денесін де жайлап, адамға көбінесе жылқыдан жұғады. Қышыма кенесі әре-кетінен денеді қотыр пайда болады. Сондай-ақ тазалық-індет тәртібін сақтамаған жағдайда қышыманы моншадан, душтан, жатақханадан, пойыздан, қонақ үйлерден, яғни кез келген жерден жұқтырып алуыңыз мүмкін. Аурудың жасырын кезеңі 7 күннен 10 күнге дейін, кейде 1,5 айға дейін созылуы мүмкін.

Қышыманың негізгі белгілері мен ерекшеліктері:

- Түнде күшейетін қатты қышыну: Бұл ең басты белгісі. Жылы төсекте кенелер белсенді бола түседі.
- Терідегі бөртпелер: Кенелер кірген жерде безеуге, маса шаққанға ұқсас қызыл бөртпелер пайда болады.
- Қышыма жолдары: Тері үстінде кенелердің жұмыртқалайтын, жінішке, сұр немесе тері түстес сызықшалары көрінеді.
- Зақымдану орындары: Көбінесе саусақтардың арасы, білек, шынтақ, қолтық асты, кіндік айналасы, құрсақ, бөксетуы және сүт бездері (әйелдерде) зақымданады.
- Тырнау іздері: Қатты қышудан адам терісін тырнап, жараға айналдырады.

Дәрігерге дер кезінде қаралу - ауруды айналасындағы адамдарға жұқтырмауға, қышыманың таралмауын және одан тез сауығуын қамтамасыз етеді. Ауру өздігінен өтпейді және дәрігер тағайындаған арнайы жақпа майлармен (мазь) емделеді.

Мархаба Мирамбекқызы ЖАҚЫП,
Қазалы аудандық СЭББ бас маманы,
ашық көздерден алынған фотосурет.

ХАБАРЛАНДЫРУЛАР • ОБЪЯВЛЕНИЯ

«БЖЗҚ» АҚ «HALYK GLOBAL MARKETS» АҚ-МЕН ЗЕЙНЕТАҚЫ АКТИВТЕРІН СЕΝІМГЕРЛІК БАСҚАРУ ТУРАЛЫ ШАРТТЫ БҰЗУ ЖОСПАРЛАНҒАНЫ ЖӨНІНДЕ ХАБАРЛАЙДЫ

«Бирінғай жинақтаушы зейнетақы қоры» АҚ (бұдан әрі – БЖЗҚ, Қор) 2025 жылғы 30 желтоқсанда инвестициялық портфельді басқарушы - «Halyk Global Markets» АҚ-дан (Қазақстан Халық Банкінің еншілес ұйымы) (бұдан әрі - ИПБ) 2021 жылғы 18 ақпанда жасалған № 17/6/18-02-21/П зейнетақы активтерін сенімгерлік басқару туралы шартты (бұдан әрі - Шарт) ИПБ-ның бастамасы бойынша бұзу жоспарланғаны туралы мәлімдеме алынғаны хабарлайды.

Аталған хабарлама заңнама талаптарына сәйкес жолданған. Зайнамаға сәйкес, ИПБ Шартты оны жасасқан күннен бастап кемінде бір толық күнтізбелік жыл өткеннен кейін өз бастамасы бойынша бұзуда құқылы. Бұл ретте толық күнтізбелік жыл деп 2026 жылғы 1 қаңтардан 31 желтоқсанға қоса алғандағы кезең түсініледі.

ИПБ Шартты өз бастамасы бойынша бұзған жағдайда, оның жоспарланғаны бұзылу күнінен кемінде бір күнтізбелік жыл бұрын уәкілетті органды, БЖЗҚ-ны және зейнетақы активтерін есепке алу мен сақтауды жүзеге асыратын қастанды хабарлар етуге, сондай-ақ оның корпоративтік иригер-ресурсында тиісті хабарландыруды орналастыруға міндетті. Осындай хабарлама болған жағдайда БЖЗҚ салымшылардың зейнетақы активтерін ИПБ басқарушына беру туралы жаңа өтініштер қабылдамайды.

ИПБ өз сенімгерлік басқаруындағы ақша түріндегі зейнетақы активтерін толық көлемде Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіне (бұдан әрі – ҚРҰБ) сенімгерлік басқаруға қайтарады. Сонымен қатар, егер ИПБ алған зейнетақы активтерінің номиналды құны мен ИПБ зейнетақы активтерін басқаруды жүзеге асырған толық күнтізбелік жылдан кейінгі жылдың 1 қаңтарындағы, яғни бұл жағдайда 2027 жылғы 1 қаңтардағы ең төменгі мән араңдығы теріс айырма туындаған болса, ИПБ оны толық көлемде өтеуге міндетті.

Теріс айырма өтелген күннен бастап 5 жұмыс күні ішінде (егер мұндай айырма болған жағдайда) инвестициялық портфельді басқарушы зейнетақы активтерін қабылдау-тапсыру актісін негізінде ҚРҰБ-тағы БЖЗҚ-ның қастандылық шотына қайтарады. Осылайша, қолданыстағы тәртіп салымшылардың зейнетақы жинақтарының сақталуына, олардың ҚРҰБ басқаруына қайтарылуына кепілдік береді және зейнетақы жүзеге асырылуы үшін кез келген қаржылық тәуекелдерді болдырмайды. Бұл ретте, бұған дейін ИПБ басқаруына берілген барлық зейнетақы жинақтары олар ҚРҰБ басқарушына берілгенге дейін қолданыстағы шарттар бойынша «Halyk Global Markets» АҚ басқаруында қала береді.

ИПБ Шарт тоқтатылғанға дейін өзінің барлық міндеттемелерін, оның ішінде бекітілген инвестициялық стратегиясын сақтау, активтерді сақтауын қамтамасыз ету және есептілік талаптарын орындау жөніндегі міндеттемелерін толық көлемде орындауға міндетті.

Сонымен қатар, салымшылар зейнетақы жинақтарын ИПБ сенімгерлік басқаруына берген күннен бастап кемінде бір жыл өткеннен кейін зейнетақы жинақтарын ҚРҰБ-тың сенімгерлік басқаруына немесе инвестициялық портфель қалыптастыру өлшемшарты салымшының жасына сәйкес келетін басқа инвестициялық портфельді басқарушыға беруге құқылы екенін хабарлаймыз.

«БЖЗҚ» АҚ баспасөз орталығы.

ОТКРЫТА РЕГИСТРАЦИЯ НА РЕГИОНАЛЬНЫЙ ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ САММИТ (RES 2026)

На официальном сайте Регионального экологического саммита <https://res2026.kz/> стартовала регистрация участников и гостей мероприятия.

Пройти регистрацию для участия на RES 2026 можно, заполнив специальную форму в разделе «Зарегистрироваться», по ссылке: <https://res2026.kz/ru/register>.

Региональный экологический саммит состоится 22-24 апреля 2026 года в столице Республики Казахстан г.Астана. Саммит объединит страны Центральной Азии, для формирования согласованного диалога по ключевым климатическим и экологическим вопросам.

Контакты по вопросам Регионального экологического саммита 2026:

e-mail: office@caclimate.fund

Контакты по вопросам участия в международной выставке RES 2026 EXPO:

e-mail: partnership@res2026expo.kz

По материалам Министерства экологии и природных ресурсов Республики Казахстан, www.gov.kz, фото www.gov.kz.

2026 жылғы 15 сәуір, сағат 11:00 Қызылорда облысы, Шиелі ауданы, Жаңатұрмыс ауылы, Байсын ауылы, С. Асанова көшесі, 1, мәдени орталық ғимаратында орналасқан «Семізбай-У» ЖШС қоршаған ортаға әсер етуге рұқсат алу үшін материалдармен (РООС, НДВ, ПУО, ПМ, ПЭК) «Ирколь» уран кен орнын игеру жобасы» жобасы бойынша ашық жиналыс форматында қоғамдық тыңдаулар өткізуде.

Егер қарапайым шаралары енгізілсе, қоғамдық тыңдаулар ZOOM арқылы өткізіледі. Онлайн қосылымға сілтеме: <https://us05web.zoom.us/j/3702060689?pwd=ZeWSIm9YvCwvBaBgzVAsRZPKT1rTO.1&omn=81801811636>

Идентификатор конференция: 370 206 0689. Код доступа: 8SCszу
Әсер ету аймағы: Қызылорда облысы, Шиелі ауданы, Жаңатұрмыс ауылы. «Ирколь» уран кен орындары. Географиялық координаттар

1. N44°08'17.1037" E66°30'59.8843"
2. N44°07'47.8305" E66°33'55.0819"
3. N44°06'30.8583" E66°30'05.5020"
4. N44°06'22.2055" E66°33'11.5143"

Жоба материалдары веб-сайтта жарияланған <https://ndbecology.gov.kz/>, сондай-ақ «Қызылорда облысының табиғи ресурстар және қоршаған ортаны пайдалану басқармасы» ЖАО веб-сайтында <https://www.gov.kz/memleket/entities/kyzylorda-tabigat/documents/1?lang=ru>

Жоспарланған іс-шаралар туралы қосымша ақпаратты, сондай-ақ құжаттардың көшірмелерін сұрауды «Семізбай-У» ЖШС мекенжайынан алуға болады: ҚР, 020700 Ақмола облысы, Биржан сал ауданы, Степняк қаласы, Биржан сал көшесі, 34; тел. +7 (7172) 55-14-69; электрондық пошта: semyzbay@semyzbay-u.kazatomprom.kz немесе электрондық пошта мекенжайы: y.nikitina@iht.kazatomprom.kz, тел. : 8 702 000 17 60.

Қызығушылық танытқан жұртшылық өз пікірлері мен ұсыныстарын қағаз немесе электрондық түрде қоғамдық тыңдау өткізілгенге дейін 3 жұмыс күнінен кешіктірмей Қызылорда облысының Табиғи ресурстар және қоршаған ортаны пайдалану департаментінің электрондық пошта мекенжайына жібере алады: prd@korda.gov.kz, Қызылорда, Бейбарыс Сұлтан көшесі, №1, тел: 8-(7242)-60-53-62, 605369 немесе <https://ndbecology.gov.kz/>.

Бастамашы: «Семізбай-У» ЖШС, БСН 06124000604; ҚР, 020700 Ақмола облысы, Биржан сал ауданы, Степняк қ. Биржан сал, 34; тел. +7 (7172) 55-14-69; электрондық пошта: semyzbay@semyzbay-u.kazatomprom.kz.

Әзірлеуші: «Жоғары технологиялар институты» ЖШС, Алматы қ., Бөгенбай батыр көшесі, 168, тел.: +7 (702) 6127738, БИН 020240001938, y.nikitina@iht.kazatomprom.kz

15 апреля 2026 г в 11:00 по адресу Кызылординская область, Шиилийский район, с.о Жанатурмыс, село Байсын, ул. С. Асанова, 1, здание дом культуры, ТОО «Семізбай-У» проводит общественные слушания в формате открытого собрания по проекту «Проект разработки месторождения урана Ирколь» с материалами на получения экологического разрешения на воздействие (РООС, НДВ, ПУО, ПМ, ПЭК).

В случае введения карантинных мер общественные слушания будут проходить посредством программы «ZOOM». Ссылка на онлайн-подключение: <https://us05web.zoom.us/j/3702060689?pwd=ZeWSIm9YvCwvBaBgzVAsRZPKT1rTO.1&omn=81801811636>

Идентификатор конференции: 370 206 0689. Код доступа: 8SCszу
Территория воздействия: Кызылординская область, Шиилийский район, с.о Жанатурмыс месторождения урана Ирколь. Географические координаты

1. N44°08'17.1037" E66°30'59.8843"
2. N44°07'47.8305" E66°33'55.0819"
3. N44°06'30.8583" E66°30'05.5020"
4. N44°06'22.2055" E66°33'11.5143"

Материалы проекта размещены на сайте <https://ndbecology.gov.kz/>, также на сайте МИО «Управление природных ресурсов и регулирования природопользования Кызылординской области» <https://www.gov.kz/memleket/entities/kyzylorda-tabigat/documents/1?lang=ru>

Дополнительную информацию о намечаемой деятельности, а также запросить копии документов можно по адресу ТОО «Семізбай-У»: РК, 020700 Ақмолинская область, Биржан сал район, г. Степняк, ул. Биржан сал, 34; тел. +7 (7172) 55-14-69; e-mail: semyzbay@semyzbay-u.kazatomprom.kz или эл. адресу: y.nikitina@iht.kazatomprom.kz, тел.: 8 702 000 17 60.

Зантересованная общественность может направить свои замечания и предложения в бумажной или электронной форме в срок не позднее 3 рабочих дней до даты проведения общественных слушаний на эл. адрес Управление природных ресурсов и регулирования природопользования Кызылординской области: prd@korda.gov.kz, г.Кызылорда, улица Бейбарыс Сұлтан, №1, тел: 8-(7242)-60-53-62, 605369 либо на <https://ndbecology.gov.kz/>.

Инициатор: ТОО «Семізбай-У», БИН 06124000604; РК, 020700 Ақмолинская область, Биржан сал район, г. Степняк, ул. Биржан сал, 34; тел. +7 (7172) 55-14-69;

e-mail: semyzbay@semyzbay-u.kazatomprom.kz
Разработчик: ТОО «Институт высоких технологий», г. Алматы, ул. Бөгенбай батыра, 168, тел.: +7 (702) 6127738, БИН 020240001938, y.nikitina@iht.kazatomprom.kz

Жария талқылаулар арқылы қоғамдық тыңдау «Минералды ұнтақ зауытының қолданыстағы алаңында құрылыс өнімдерін өндіру кешенінің құрылысы» жобасына өткізіледі.

Ұсыныстар мен ескертулер Жария талқылаулар арқылы қоғамдық тыңдау өтетін мерзім 2026 жыл наурыз айының 16-ынан бастап 5 жұмыс күні ішінде қабылданады.

Тапсырыс беруші: «Shalkiya Minerals LLP» ЖШС, Мекен-жайы: Қызылорда облысы, Жанакорган ауданы, Шалкия кенті, М.Шокай көшесі №9, Тел: 8 776 166 97 31;

Құжаттаманы әзірлеуші: "SAB equipment" ЖШС, Мекен-жайы: Алматы қаласы, Түркістан ауданы, Майлина көшесі, үй 117, п/г. 21а., БИН: 220340004216, тел. +7 707 686 5802, sabequipment.kz@gmail.com

Сіз құжаттаманы қарап шығып, ұсыныстарыңыз бен пікірлеріңізді Бірінғай экологиялық порталда (ndbecology.gov.kz) қалдыра аласыз.

Жергілікті атқарушы органның электрондық поштасы және пошталық мекенжайы: Қызылорда облысының Табиғи ресурстар және қоршаған ортаны басқару Департаменті: prd@korda.gov.kz, Қызылорда қаласы, Бейбарыс Сұлтан көшесі, №1, тел.: 8-(7242)-60-53-62

Общественные слушания в форме публичного обсуждения проводится по проекту «Размещение комплекса для изготовления строительных изделий на действующей площадке завода по производству минерального порошка».

Замечания и предложения принимаются в период проведения общественных слушаний в форме публичного обсуждения в период от 16 марта в течение 5 рабочих дней 2026 г.

Заказчик проекта - ТОО «Shalkiya Minerals LLP». Адрес: РК, Кызылординская область, Жанакорганский район, п. Шалкия, ул М. Шокай 9, Тел: 8 776 166 97 31.

Разработчик проекта - ТОО "SAB equipment". Адрес: город Алматы, Туркисбийский район, улица Майлина, дом 117, кв. 21а. БИН: 220340004216, тел. +7 707 686 5802, sabequipment.kz@gmail.com

Ознакомьтесь с документацией, оставьте предложения и замечания можно на Едином экологическом портале (ndbecology.gov.kz).

Электронный адрес и почтовый адрес местного исполнительного органа: Управление природных ресурсов и регулирования природопользования Кызылординской области: prd@korda.gov.kz, г.Кызылорда, улица Бейбарыс Сұлтан, № 1, тел: 8-(7242)-60-53-62

КОМНАТНЫЕ РАСТЕНИЯ: НЕ ПРОСТО ДЕКОР, А ЭКОЛОГИЧЕСКАЯ ИНФРАСТРУКТУРА

Комнатные растения - это не только украшение интерьера, но и работающая экологическая система, способная охлаждать воздух, повышать влажность и очищать его от загрязнений.

Исследование Университета Суррея с участием 35 экспертов из восьми стран показало, что крупные системы озеленения - живые стены и гидропонные башни - могут создавать субъективное ощущение прохлады до двух градусов, увлажнять сухой воздух и снижать концентрацию мелкодисперсных частиц и летучих органических соединений. Также есть данные о том, что растения обогащают микробиом помещений полезными микроорганизмами, однако долгосрочные эффекты для

здоровья пока продолжают изучаться.

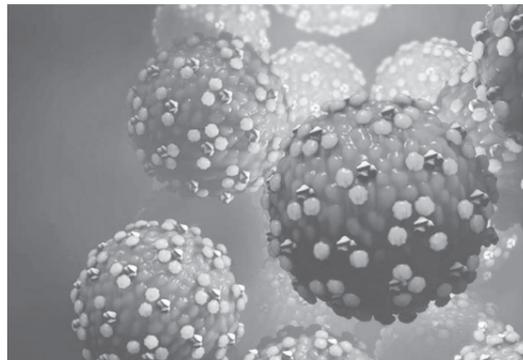
При этом польза не возникает автоматически: она зависит от правильного подбора растений, освещения, вентиляции и регулярного ухода. Без этих условий даже зеленая стена останется лишь элементом декора. Авторы исследования призывают проектировщиков перестать воспринимать растения исключительно как украшение и интегрировать их в архитектуру зданий наравне с вентиляцией и отоплением. В мире, где люди проводят 90% времени в помещениях, озеленение может стать не роскошью, а необходимостью.

По материалам gismeteo.ru, фото Shutterstock/FOTODOM.

ҚЫЗЫЛША АУРУЫНЫҢ АЛДЫН АЛУ ТУРАЛЫ

Қызылша-бұл вирус тудыратын, ауа тамшылары арқылы берілетін жедел жұқпалы ауру. Көптеген газырлар бойы өлім-жітімнің жоғары болуына байланысты қызылша балалар арасында ең қауіпті аурулардың бірі болып саналды. Егер бұрын қызылша балалар инфекциясы болса, бүгінде онымен ересектер де ауырып, инфекция барлық жастағы адамдарды да қамтуда.

Инфекция науқаспен байланыста болған кезде науқас адамнан сау адамға жөтелгенде, түшкіргенде, сөйлескенде жұғады.

Инкубациялық кезең 7-ден 17 күнге дейін созылады. Науқас инкубациялық кезеңнің соңғы екі күнінде, катаральды кезеңде (3-4 күн) және бөртпелердің 4-ші күніне дейін, яғни 9 күн ішінде айналасындағы адамдарға жұқпалы болады. Катаральды кезеңде қызылшаның бастапқы белгілері респираторлық инфекция түрінде байқалады, яғни дене қызуының 38,0 0 - 39,0 С, кей жағдайда 40°С-қа дейін көтеріліп, бас ауырады, жөтел, мұрыннан су ағып,

тамақ ауырады. Ұйқышылық пен тез шаршау, әлсіздік пайда болады. Бұл белгілерден соң науқаста қызылшаның негізгі симптомдары-тістердің түбінде аузында айналасы қызарған ерекше бөртпелер пайда болады. Осы бөртпелерге қарап ауруды ерте диагностикалауға және науқасты уақытылы оқшаулап, дер кезінде емін беруге болады. Бөртпелер бастапқыда құлақтың артында және шаштын осу аймағында бас терісінде пайда болады, одан кейін дененің төменгі бөлігіне және аяққа дейін бүкіл денеге тарайды. Ұсақ қызғылт бөртпелер тез арада үлкейіп, формасын өзгертіп, бір-біріне қосылып кетеді. 3-4 күннен соң бөртпелер қайтып, орнында қоңыр дақтар қалады, олар екі аптадан кейін кетіп, тері қайта тазарады.

Егер сіз немесе сіздің баланызда жоғарыда аталған ауру белгілерін байқасаңыз тез арада үйге аймақтық дәрігерді немесе жедел жәрдем қызметін шақыртыңыз. Емханаға өз бетінше бармаңыз, өйткені қызылша ауруын басқа адамдарға жұқтыруыңыз мүмкін. Жөтелгенде, түшкіргенде бетперде киіңіз, қолыңызды сабындап жуып, антисептик қолданыңыз!

Құрметті ата-аналар, өзіңізді және балаларыңызды қызылша ауруынан сақтаудың тиімді жолы-осы жұқпаға қарсы ектіру екенін айта келіп, алғашқы қызылшаға қарсы егу 12 айлықта, қайталап егу 6 жаста жүргізілетінін естеріңізге саламыз. Сондай-ақ қызылшамен бұрын ауырмаған немесе вакцинацияланбаған науқаспен байланыста болған 30 жасқа дейінгі адамдарға да эпидемиологиялық көрсеткішке сәйкес қызылшаға қарсы егу шарасы жүргізіледі. Егілген балалар аталған індетпен сирек ауырады әрі жұқтырған күннің өзінде жеңіл түрде өтеді. Керісінше, егілмеген балалар арасында көкжөтел ауруын жұқтыру көрсеткіші жоғары. Сондай-ақ, олардың ауруы да созылып, ұзақ уақыт емдеуді қажет етеді. Мұндайға жол бермес үшін уақытында еске алу керек.

Г.ҚАРАШАЕВА,

Қазалы аудандық СЭББ жетекші маманы,
ашық көздерден алынған фотосурет.

АРХИТЕКТУРНО-ГРАДОСТРОИТЕЛЬНЫЕ СОВЕТЫ НАЧНУТ РАБОТАТЬ ПРИ АКИМАТАХ С 1 ИЮЛЯ

Опубликован приказ министра промышленности и строительства Республики Казахстан от 12 февраля 2026 года «Об утверждении Типового положения архитектурно-градостроительного совета», передает Kazinform.

В документе указано, что архитектурно-градостроительный совет - постоянно действующий консультативно-совещательный орган, создаваемый при акиматах областей, городов республиканского значения и столицы для координации действий по реализации единой градостроительной политики, повышения качества среды обитания и жизнедеятельности человека, обеспечения устойчивого развития и формирования современного архитектурного облика населенных пунктов.

Совет:

- рассматривает и вносит рекомендации по вопросам монументально-художественного оформления, архитектурного облика, градостроительного планирования и дизайна-кода населенного пункта;
 - рассматривает техническое задание на разработку градостроительных проектов развития и застройки населенных пунктов;
 - рассматривает отчет мониторинга реализации генерального плана населенного пункта;
 - рассматривает и обеспечивает соответствие представляемых проектов действующему законодательству, градостроительным нормативным документам, а также стратегическим документам развития и застройки населенных пунктов;
 - выполняет иные функции в соответствии с законодательством Республики Казахстан.
- В архитектурно-градостроительный совет включаются

представители местных исполнительных органов, архитекторы и специалисты научно-исследовательских организаций, представители проектных, общественных и иных организаций, в том числе, представляющих интересы лиц с инвалидностью - всего не менее семи человек.

Приказ вводится в действие с 1 июля 2026 года.

По материалам Д.Калманбаевой,
inform.kz, фото: Freerip.

СЕМЬ ТЫСЯЧ ТЮЛЬПАНОВ РАСЦВЕЛИ В БОТАНИЧЕСКОМ САДУ ТУРКЕСТАНА

В Международном казахско-турецком университете имени Ходжи Ахмеда Ясави начался сезон цветения тюльпанов. В тепличном комплексе научно-исследовательского института «Ботанический сад» уже раскрылись первые бутоны, передает корреспондент агентства Kazinform.

Появление нежных бутонов стало результатом нескольких лет системной работы. С 2022 по 2024 годы университет реализовал научный проект при грантовой поддержке Министерства науки и высшего образования. Специалисты создали коллекцию исходного материала тюльпанов и внедрили современные технологии их размножения.

В министерстве уточнили, что проект позволил сформировать научную базу для дальнейшей селекции и подготовить адаптированные сорта к промышленному выращиванию. В этом сезоне сотрудники высадили около семи тысяч лукович семи сортов. Если раньше основную

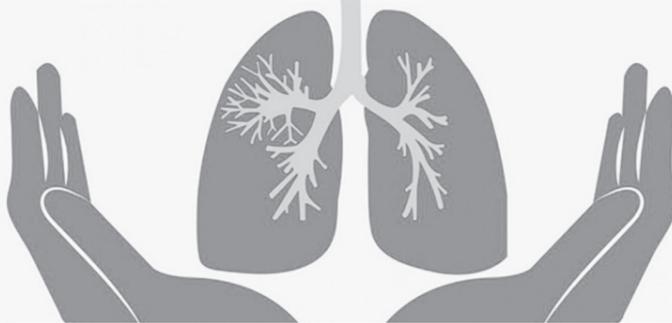
работу выполняла исследовательская группа, то теперь выращивание ведут и специалисты производственного подразделения ботанического сада. Разработки перешли из лабораторий в практическую плоскость и начали работать в реальном производстве.

Часть выращенных тюльпанов университет традиционно вручит ветеранам-преподавателям и партнерам к весенним праздникам. Одновременно руководство рассматривает возможность вывести продукцию на рынок и коммерциализировать результаты проекта.

Ученые продолжают селекционную работу. Они расширяют коллекцию и испытывают новые сорта, чтобы адаптировать их к климатическим условиям региона.

По материалам Т.Корякиной, inform.kz,
фото: Министерство науки и
высшего образования РК.

ТУБЕРКУЛЕЗ - АЛДЫН АЛУҒА БОЛАТЫН ҚАУІПТІ ДЕРТ

Туберкулез - адамзатқа ертеден белгілі, бірақ әлі күнге дейін өзекті болып отырған жұқпалы аурулардың бірі. Бұл аурудың қоздырғышы - Кох таяқшасы, ол көбіне өкпені зақымдайды, бірақ басқа да ағзаларға (сүйек, бүйрек, ми қабықтары) әсер етуі мүмкін.

Ауру қалай жұғады? Туберкулез негізінен ауа-тамшы жолымен жұғады. Яғни, ауру адам жөтелгенде, түшкіргенде немесе сөйлескенде бөлінген микробтар сау адамның тыныс жолына түсуі мүмкін. Алайда туберкулезбен ауырған әрбір адам міндетті түрде жұқпалы бола бермейді.

Негізгі белгілері. Туберкулездің белгілері бастапқы кезеңде білінбеуі мүмкін.

Көп жағдайда келесі симптомдар байқалады: 2-3 аптадан ұзақ жөтел; Әлсіздік, тез шаршау; Түнгі тершеңдік; Салмақ жоғалту; Дене қызуының ұзақ уақыт субфебрильді деңгейде сақталуы; Қақырықта қанның пайда болуы (кейінгі сатыда).

Алдын алу жолдары. Туберкулездің алдын алуға ерте анықтау мен уақытылы емнің маңызы зор. Алдын алу шараларына мыналар жатады:

- Жыл сайын флюорографиялық тексеруден өту;
- Балаларға БЦЖ вакцинасының салынуы;
- Дұрыс тамақтану және иммунитетті нығайту;
- Салауатты өмір салтын ұстану;

Емделі ме? Иә, туберкулез толық емделетін ауру. Ең бастысы - дәрігер тағайындаған емді үзбей, толық курс бойынша қабылдау. Емді өз бетінше тоқтату аурудың асқынуына және дәріге төзімді түрінің дамуына әкелуі мүмкін.

Қорытынды. Туберкулез - қоғам үшін қауіпті дерт болғанымен, оған қорқып емес, сақтанып, дер кезінде тексеріліп, жауапкершілікпен қарау қажет. Әрбір азамат өз денсаулығына мән берсе, бұл аурудың таралуын азайтуға болады. Денсаулық - ең қымбат байлық.

Г.АЙМБЕТОВА,

Жалағаш аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау
Басқармасының басшысы, ашық көздерден алынған фотосурет.

35,20 МЛН ДОЛЛАРОВ США ИСПОЛЬЗОВАНО ЮНЫМИ КАЗАХСТАНЦАМИ НА ЖИЛЬЕ И ОБРАЗОВАНИЕ

С 1 февраля 2024 года по состоянию на 1 февраля 2026 года исполнено (переведено уполномоченным оператором для зачисления на банковские счета заявителей) 223 785 заявлений на общую сумму 35,20 млн долларов США. Из них:

- в целях улучшения жилищных условий исполнено 139 759 заявлений на сумму более 22,09 млн долларов США;
 - для оплаты образования - 84 026 заявлений на сумму 13,11 млн долларов США.
- Напомним, что получатель целевых накоплений (ЦН) вправе использовать всю сумму или её часть. Неиспользованный остаток средств остаётся на целевом накопительном счёте (ЦНС).

Наиболее популярными субцелями использования средств на улучшение жилищных условий стали: пополнение вклада в жилищные строительные сбережения для дальнейшего накопления (исполнено 136 490 заявлений на сумму 21,61 млн долларов США), внесение первоначального взноса для получения ипотечного жилищного займа на приобретение жилища - 1 108 заявлений на сумму 164,71 тыс. долларов США, приобретение жилища в собственность по гражданско-правовым сделкам (окончательный расчёт) - 819 заявлений на сумму 119,36 тыс. долларов США. Самыми популярными субцелями в рамках оплаты образования стали: оплата образовательных услуг организаций образования, расположенных на территории Республики Казахстан, долями (за каждый академический период или учебный год) или в полном объеме единовременно (за весь срок обучения) (исполнено 76 643 заявления на сумму около 12,15 млн долларов США), пополнение образовательного накопительного вклада по договору об образовательном накопительном вкладе (исполнено 5 134 заявления на сумму более 645,10 тыс. долларов США), оплата образовательных услуг зарубежных организаций образования долями (за каждый академический период или учебный год) или в полном объеме единовременно (за весь срок обучения) (исполнено 1 827 заявлений на сумму 252,49 тыс. долларов США). С подробной информацией о выплатах ЦН в целях улучшения жилищных условий и (или) оплаты образования в разрезе уполномоченных операторов и регионов можно ознакомиться на сайте enpf.kz.

Напомним, что по итогам 2025 года казахстанским детям произведено очередное начисление в размере 130,71 долларов США на одного ребенка, за 2024 год - по 129,38 долларов США, за 2023 год - по 100,52 долларов США.

Детям до 18 лет ежегодно суммы из Нацфонда начисляются в виде целевых требований, учитываемых на их счетах, открытых в ЕНПФ. При этом, согласно законодательству, начисленные юным казахстанцам суммы остаются в составе активов Нацфонда и продолжают инвестироваться. Благодаря дальнейшему инвестированию ежегодно сумма целевых требований каждого ребенка дополнительно прирастает за счет полученного инвестиционного дохода.

В результате совокупная сумма всех накопленных целевых требований (включая ежегодно дополнительно начисляемый инвестиционный доход) у ребенка, который участвует в программе:

- третий год, составил 370 долларов 56 центов;
- второй год, составил 263 доллара 93 цента;
- первый год, составил 130 долларов 71 цент.

Совершеннолетние граждане должны самостоятельно получать информацию о своих ЦН посредством их личного кабинета на интернет-ресурсе ЕНПФ либо электронного правительства, чтобы затем обратиться к уполномоченному оператору для открытия банковского счета в долларах США и подачи онлайн-заявления на выплату ЦН для улучшения жилищных условий и (или) оплаты образования.

На сегодняшний день уполномоченными операторами являются:

- АО «Отбасы банк» (по жилью и образованию),
- АО «Народный банк» (по образованию),
- АО «Банк ЦентрКредит» (по образованию).

Со статистикой по несовершеннолетним детям - участникам целевых требований и совершеннолетним получателям целевых накоплений, а также по использованию целевых накоплений на жилье и (или) образование можно ознакомиться на сайте enpf.kz. Изучить условия программы, получить инструкции, ответы на интересующие вопросы можно на сайте kids.enpf.kz. Также можно ознакомиться с видеоконментариями и инструкциями по теме на YouTube-канале БЖЗ ҚЕНПФ:

видеоконментарий Председателя АО "ЕНПФ" Ж.Б. Курманова:
<https://www.youtube.com/watch?v=30CdPW16dv0>

видеоконментарий управляющего директора АО "ЕНПФ" М.Т. Шарипова:
<https://www.youtube.com/watch?v=APg2vATmMk0>

видеоконментарий "Вопрос-ответ" по программе «Нацфонд – детям»:
<https://www.youtube.com/watch?v=4cKrlVCAvUk>
<https://www.youtube.com/watch?v=mrV0y37Gjnk>

инструкция по сайту "Нацфонд - детям":
<https://www.youtube.com/watch?v=VgP3dmMwAHc>
<https://www.youtube.com/watch?v=jyC2c-HgqpQ>

инструкция об осуществлении программы "Национальный Фонд детям":
<https://www.youtube.com/watch?v=bqeT41rWecA>
<https://www.youtube.com/watch?v=pNBSS1VHDWU>

инструкция о том, как проверить накопления по программе «Нацфонд – детям» совершеннолетним казахстанцам:
https://youtu.be/IP1JQ0CuCrS?si=rZV0_mziIQR1MAGL
https://youtu.be/qkBLyBVUzGY?si=7fjzS50_ylBQvVvYH

Пресс-центр АО «ЕНПФ».

ЭКОЖАҒАЛЫҚТАР

ЭКОНОВОСТИ

«ЭЛЕКТРОННЫЙ НОС» ПРОТИВ ТОКСИЧНОЙ ДЫМКИ: В ТАИЛАНДЕ СТАРТОВАЛ ПИЛОТНЫЙ ПРОЕКТ

ТОО «КазЭкосистемс»

(гослицензия 01259 №0042510
от 25.09.2008 г.) представляет
следующие виды услуг в области
охраны окружающей среды:

- Оказание консультационных услуг в области охраны окружающей среды
- Составление и содействие в подаче заявления о намеряемой деятельности в уполномоченный орган в области ООС
- Организация в проведении общественных слушаний
- Подготовка отчета о возможных воздействиях
- Подготовка послепроектного анализа отчета о возможных воздействиях
- 6.1 Разработка проектов нормативов эмиссии (нормативы допустимых выбросов, нормативы допустимых сбросов)
- 6.2 Составление программы управления отходами для I и II категории
- 6.3 Составление паспорта опасного отхода
- 6.4 Разработка программы производственного экологического контроля (ПЭК)
- 6.5 Составление проекта плана мероприятий по охране окружающей среды
7. Составление отчета производственного экологического контроля
8. Разработка раздела «Охрана окружающей среды» в составе проектной документации при подготовке декларации для III и IV категории
9. Подготовка и содействие в подаче декларации о воздействии на окружающую среду для III категории
10. Составление проектов обоснования санитарно-защитной зоны (предварительная, окончательная)
11. Составление квартальных отчетов, согласно условий экологического разрешения, статистических отчетов, налоговых отчетов по форме 870.00.
12. Консультация и содействие в формировании пакета документов для получения лицензии для юридических лиц, занимающихся деятельностью по переработке, обезвреживанию, утилизации и (или) уничтожению опасных отходов.

Наш адрес: г. Кызылорда,
ул. Байтурсынова, 48.
эл.адрес kazecosystems@mail.ru
тел. 8 7242 27 52 99

ПРИБРЕТАЙТЕ ПОДПИСКУ
И ПОЛУЧАЙТЕ СВЕЖИЕ
ВЫПУСКИ ГАЗЕТЫ ПО
ЭЛЕКТРОННОМУ АДРЕСУ

syrtabigaty@gmail.com
www.syrtabigaty.kz

Наш адрес: г. Кызылорда, ул. Кайнарбаева, 33
+7 777 563 76 92

Национальное научное агентство Таиланда приступило к развертыванию сети датчиков с поддержкой искусственного интеллекта для точного определения источников загрязнения мелкодисперсными частицами PM2.5. Проект направлен на предоставление властям данных в режиме реального времени для принятия решений в сфере качества воздуха.

Инициатором пилотной программы выступает Национальное агентство по развитию науки и технологий Таиланда (NSTDA) через Национальный центр нанотехнологий Таиланда (Nanotec). В рамках проекта планируется установить 100 прототипов устройств в районах с повышенным уровнем загрязнения. PM2.5 - это частицы диаметром менее 2,5 микрометра, способные проникать глубоко в дыхательные пути и кровотоки. По словам директора Nanotec Урачи Рактанончай, проблема требует решений на уровне конкретных источников выбросов, а не только общего мониторинга концентраций.

В основе системы лежит технология «электронного носа» (e-Nose) - массив химических сенсоров, имитирующих принципы работы обоняния. Такие устройства способны распознавать газы и соединения, которые не определяются визуально. Ранее технология применялась в пищевой промышленности для контроля качества продукции и ароматических профилей, теперь она адаптирована для экологического мониторинга.

Как пояснил исследователь проекта Рунгрож Мауланнон, казюбий источник загрязнения формирует собственный химический «след». Так, дым от сжигания сельскохозяйственных остатков отличается по составу от выбросов транспорта, промышленности или вторичных частиц, образующихся при реакции аммиака из удобрений с образованием, например, нитрата аммония.

Датчики будут размещены на пяти типах площадок: открытых контрольных территориях, рисовых и кукурузных полях, фруктовых садах и в естественных лесах. Обработка данных осуществляется с применением алгоритмов искусственного интеллекта и математического моделирования; информация передается через мобильное приложение. По итогам предварительных испытаний в аграрных районах система смогла определить, связано ли повышение концентрации PM2.5 со сжиганием сахарного тростника поблизости либо с химическими реакциями после внесения удобрений в контролируемой зоне. К тестированию технологии подключились и промышленные предприятия. В числе партнеров - Управление по производству электроэнергии Таиланда (EGAT), оператор угольного рудника Mae Mox в провинции Лампанг. Представители предприятия отмечают, что система помогает различать пыль, образующуюся на территории рудника, и загрязнение, поступающее из внешних источников.

В Департаменте контроля загрязнения Таиланда сообщили, что детализированные данные могут лечь в основу национальной базы мониторинга, используемой для правоприменения и разработки долгосрочной политики в области качества воздуха.

Таиланд регулярно сталкивается с сезонной дымкой, обусловленной сжиганием сельскохозяйственных, транспортных и промышленными выбросами, а также трансграничным переносом загрязняющих веществ, особенно в сухой сезон.

По данным национальных исследований, в отдельных районах столицы концентрации PM2.5 нередко превышают установленный государственный стандарт безопасности - 37,5 мкг/м³. В середине февраля в ряде районов показатели достигли уровней, классифицируемых как опасные для здоровья.

По материалам pia.eso, фото: НИА "Экология".

В ЯПОНИИ ПЛАНИРУЮТ СДЕЛАТЬ ПЕРЕРАБОТКУ СОЛНЕЧНЫХ ПАНЕЛЕЙ ОБЯЗАТЕЛЬНОЙ

Власти Японии планируют ввести более жесткие правила переработки солнечных панелей на фоне ожидаемого резкого роста объемов отходов от фотоэлектрических установок. Новая система предполагает постепенный переход от добровольной утилизации к обязательной переработке отслуживших панелей.

По оценкам правительства, к концу 2030-х годов объем отходов солнечных панелей в стране может достигать до 500 тыс. тонн в год, тогда как действующая мощность переработки составляет около 150 тыс. тонн в год. В настоящее время значительная часть панелей отправляется на захоронение из-за более низкой стоимости по сравнению с переработкой.

На первом этапе обязательства по переработке планируется ввести для крупных коммерческих операторов солнечных установок. В дальнейшем требования могут быть распространены на более широкий круг владельцев. Проект также предусматривает создание системы национальной сертификации переработчиков, а также меры господдержки для развития инфраструктуры и снижения стоимости переработки.

Ожидается, что новые правила вступят в силу в течение 18 месяцев после официального утверждения, после доработки сопутствующих нормативных актов.

По материалам pia.eso, фото pia.eso.

Құрылтайшы -
Қызылорда
облыстық
«Сыр Табиғаты»
заңды тұлғалар
Ассоциациясы

Редактор
Акбота Абенова

Газет Қазақстан
Республикасы
инвестициялар және
даму Министрлігі
байланыс,
ақпараттандыру және
Ақпарат Комитетінде
қайта тіркелген.

Тіркеу куәлігі
№15905-Г, 25.03.2016ж.

Жекеленген
авторлардың пікірі
редакция көзқарасын
білдірмейді,
қолжазбалар
қайтарылмайды.
«Сыр Табиғаты»
газетінде жарияланған
мақала көшіріліп
басылса, сілтеме
жасалуды міндетті.

Жарнама және
хабарландыру мәтіні
мен мазмұнына
редакция жауап
бермейді.

Газет редакцияның
компьютер
орталығында теріліп,
беттеліп, «ASU» баспа
үйі» ЖШС сенімгерлік
басқаруындағы
«Сыр медна» ЖШС
баспаханасында
басылды.
Тел: 8(7242) 40-06-68

Газеттің басылу
сапасына баспахана
жауапты.

Офсеттік басылым.
Көлемі 2 баспа табақ.

Жазылу индексі - 68116

Редакцияның
мекен-жайы:
Қызылорда қаласы,
Қайнарбаев көшесі, №33.
Толық мәлімет алу үшін:
8-777-563-76-92
телефонына хабарласуға
болады.

E-mail: syr.tabigaty@gmail.com

Басылым апта
сайын жарық
көреді

Тапсырылыс
№ 371

Таралым 500